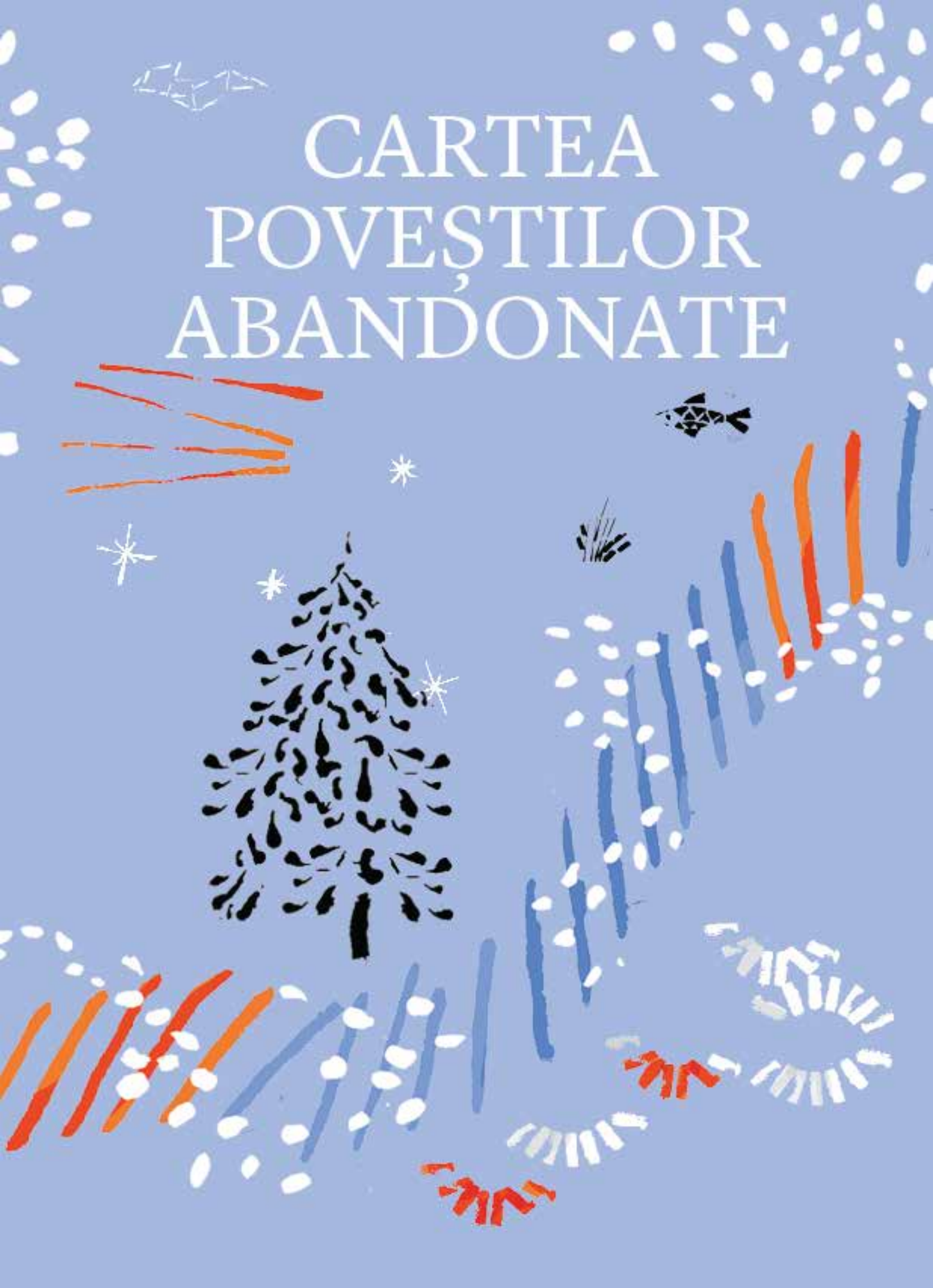

CARTEA POVEȘTIILOR ABANDONATE

CARTEA POVEȘTIILOR ABANDONATE

POVEȘTI CARE AU IEȘIT DIN HIBERNARE

E mare, mare păcat când poveștile alunecă în uitare. Nu mor de tot, ci, îmi imaginez, intră în hibernare precum ariciul, marmota sau ursul. Sau pândesc venirea unor vremuri prielnice, precum bobul de grâu din cartea pe care o Țineți în mână. E tactul lor de a aștepta răbdătoare ca cineva să-și amintească de ele și să le readucă la lumină. Este exact ceea ce se întâmplă în această carte: ea recuperează povești care, cândva, au încălzit sufletele și imaginația unor generații. Au rămas decenii bune prinse în capcana alfabetului chirilic, care fusese impus în Uniunea Sovietică limbii române din Republica Moldova. Câțiva studenți harnici le-au transpus în alfabetul lor firesc, cel latin. Alți studenți, la fel de harnici, le-au editat, au explicat cuvintele mai vechi. E important: poveștile frumoase nu conțin numai întâmplări nemaivăzute sau învățături valoroase, ci și mesaje dintr-un alt timp al limbii române. Altfel spus, cuvinte pe care noi nu le mai folosim azi. Dar e bine să le știm.

În fine, după ce toți acești oameni tineri au scărmanat aceste texte, vin și eu, profesorul și prietenul unora dintre ei, și mă bag în seamă. Am citit cu maaaare plăcere aceste texte. E vorba despre animăluțe, despre plante, despre lumea fantastică în sine a copiilor, despre timp, despre păpuși care au suflet. Și despre multe altele. Poveștile bune au marea calitate că nu se consumă de tot: le poți citi la diferite vârste și rămâi fermecat. Ele se întâlnesc oricum unele cu altele, într-o lume a lor, așa cum păpușile realizate de meșterul din povestea lui Victor Prohin e văr bun cu Pinocchio sau Nestor, din cea a Sandei Lesnea e frate cu feciorul de împărat din *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*.

Sunt convins că autorii din această carte, Pavel Boțu, Victor Prohin, Sanda Lesnea, Aurel Scobioală, Ariadna Șalari, Gheorghe Gheorghiu, Ana Lupan vor însoți de acum înainte visele multor copii români. Dar și pe ale unor adulți. (Chiar dacă nu se prea laudă cu asta, și adulții visează.) Poveștile sunt mai înțelepte decât oamenii mari și aproape la fel de înțelepte precum copiii.

Mai e nevoie de un singur lucru pentru ca personajele din această carte să revină la viața lor adevărată, după ce au ieșit din hibernare: ele trebuie să își găsească prieteni. Și eu nu știu decât un singur fel de a te împrieteni cu personajele: prin lectură. Spor la citit, așadar!

Bogdan Crețu

DUELUL

Ochi-Verde stătea tolănit pe prispă. În ziua aceea de toamnă târzie, căldura soarelui „cu dinți” arareori putea fi simțită. În partea dinspre nord a caselor, se așternea peste noapte covorul alb, bătut în fire sclipind de brumă.

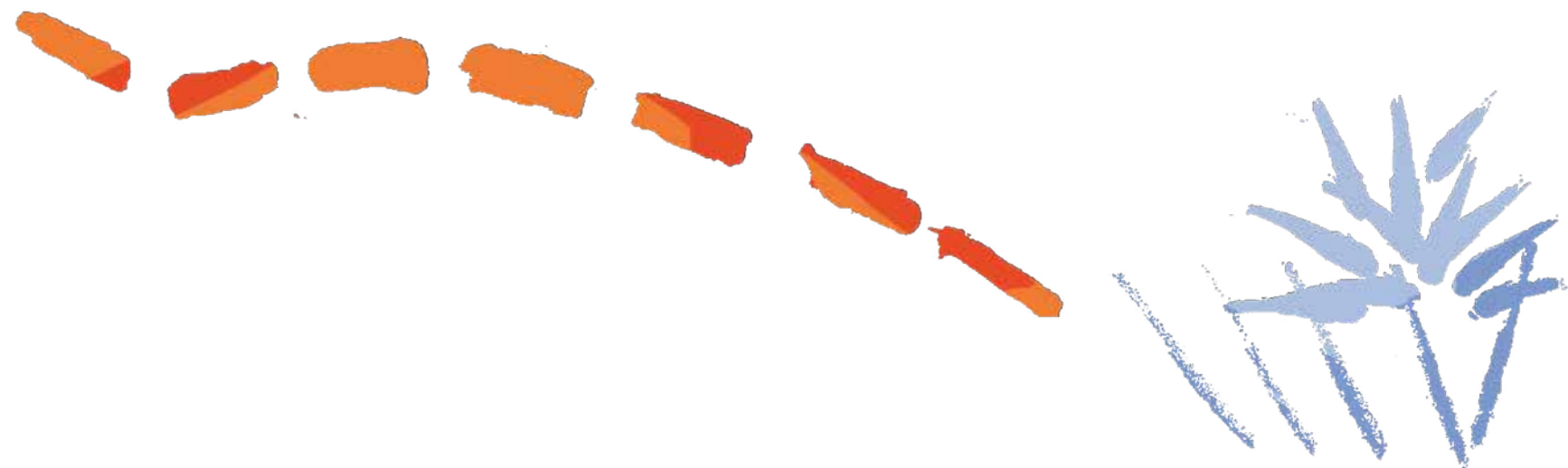
În casă încă nu se făcea focul și cuptorul rămânea ursuz și rece. În fiecare dimineață, stăpânul pleca grăbit și se întorcea tocmai în amurg. Ochi-Verde, după ce-și lua dejunul, ieșea pe prispă să facă baie. Chiar dacă se întâmpla ca ziua să fie neguroasă și cerul mânjit de scama norilor, el ieșea totuși pe prispă. Îi plăceau, pesemne,

hârjoneala și ciripitul păsărilor, care-l știau de stăpân și-i purtau stimă.

— Mai rar așa pisoii cuminte, vorbeau ele între ele.

În goana lor după firimituri și grăunțe, dacă se întâmpla să treacă pe prispă, păsările îl înconjurau cu politețe. Poate din deprindere și bună educație sau poate din alte motive, dar preferau să-l ocolească...

De data aceasta, când rândunica l-a izbit din goană cu tot corpul peste obraz, el nu înțelesese ce s-a întâmplat. Apoi, dezmeticindu-se, s-a înfuriat. Pasărea se rostogolise de câteva ori și acum stătea zăpăcită, gâfâind în fața lui. Pe neașteptate, undeva în interiorul firii, i s-a trezit o dorință aprigă de a vâna.

Ar fi vrut s-o înhațe dintr-o mișcare, dar simți că va da greș. Puteau să-l dea de sminteală¹ ghearele încă moi, puteau să-l mintă vederile neîncercate. Nu, aici trebuia să acționeze la sigur. O mișcare nesocotită și pasărea îl va pricepe². S-a sculat atunci în două labe și s-a întins pe cele de dinapoi. Apoi și-a netezit încet și cu nepăsare mustățile lipite. A făcut ca din întâmplare câțiva pași mărunți...

1. Să îl trădeze.
2. Îl va înțelege.

Când era cât pe ce s-o atingă cu mustățile, rândunica deodată se răsflori³ și sări în lături.

Amândoi au rămas pentru câteva clipe în așteptare, apoi Ochi-Verde porni să se apropie din nou. Uitându-se mai atent, el observă penajul ei rarit și înțelese că aceasta e o rândunică bătrână. Prinse curaj: a ostenit⁴ ciufulita și nu-i cine știe ce trudă să-i pună laba pe furculița cozii.

Dar iată că tocmai atunci, când se făcuse ghem spre a se desface într-o săritură fulgerătoare, pasărea își desfăcu aripile și într-un zbor nesigur, dar bine chibzuit, a și fost pe una din treptele de lemn ale scării ce se rezema pe picioarele subțiri de cozorocul⁵ acoperișului.

— Las' că nu mai are mult, își zise. E hârbuită⁶ săraca. Acușica îmi cade în gheare.

3. Se înfoie, se umflă în pene.

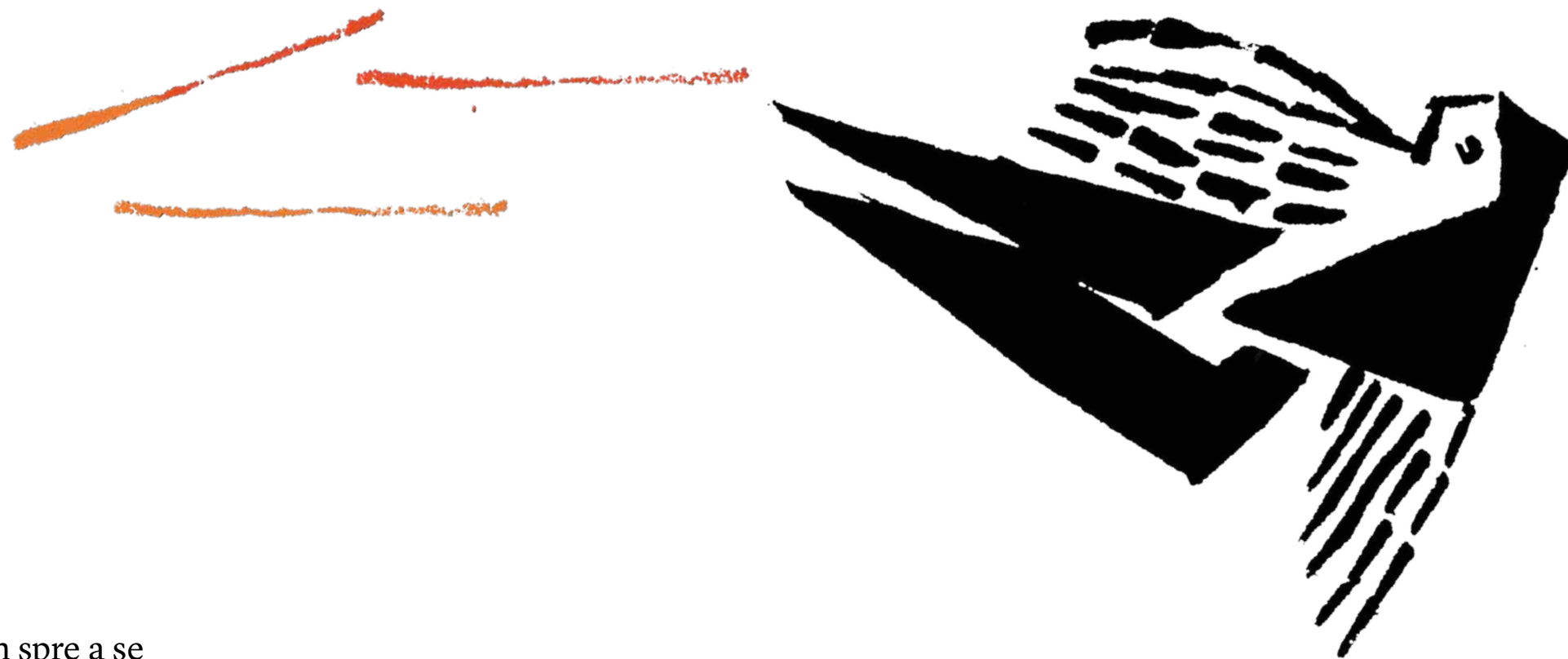
4. A obosit.

5. Streașina.

6. Obosită, vlăguită.

Ochi-Verde îmbrățișă un picior al scării și, fără a privi în sus, începu să urce. Urca încet, încrezut. Trebuia cu orice preț s-o prindă, deși, la drept vorbind, îi trecuse pofta. Dar ce avea să facă, dacă celelalte păsări din jur urmăreau cu atenție ce va fi. Le simțea privirile curioase și nu putea să se dea de rușine⁷.

Iată o treaptă, apoi alta rămâne în urmă. Rândunica e tot mai aproape și pare tot mai neputincioasă. El n-o vede, dar simte

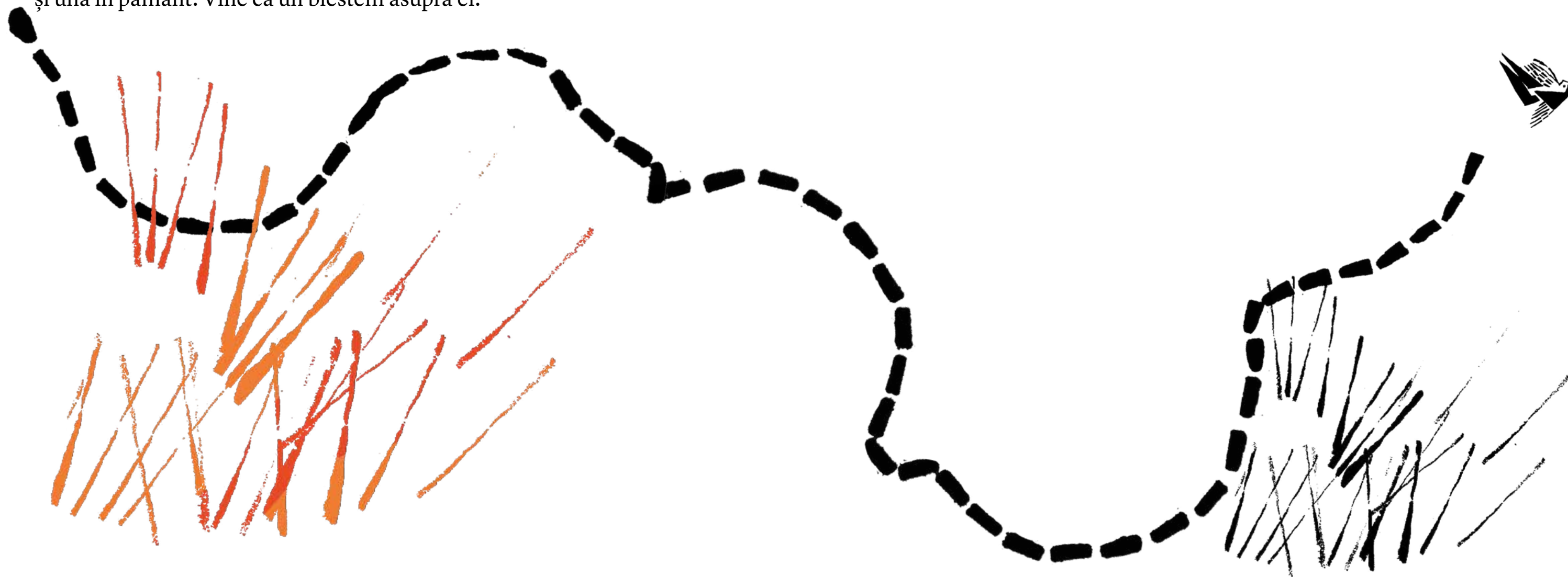
că-i neputincioasă. Așa și trebuie să fie. Ea nu mai are încotro. Se teme, trebuie să se teamă de dânsul. Neapărat îi va cădea în labe. Acuși. Încă vreo două trepte. Ba nu, ultima...

— Ei, bine! Acolo ți-a fost sfârșitul, își zise el, când observă că și de data aceasta rândunica o tuli de sub nasul lui, oprindu-se tocmai pe creasta acoperișului.

7. Să se facă de rușine.

Ochi-Verde se odihnește un pic. Cât n-ar fi de sprinten și de puternic, dar tot a ostenit. Trebuie să aibă un mic răgaz. Scara asta i-a umplut bojocii⁸ de aer, să plesnească, nu altceva...

El simte olanele⁹ calde sub picioare. Câteva margini din trupul lor roșu îi alunecă de sub gheare, ca apoi, stârnind crenguțele căzute pe acoperiș din copacii de alături, să se cotilească¹⁰ jos cu zgomot. Dar el urcă mereu. Creasta e aproape. Pe muchia ei, bătrâna pasăre e încremenită, fără suflare. Iar capul zgribulit între aripi pare că nu aude și nici nu vede nimic. Acestea, desigur, sunt ultimele ei clipe, căci Ochi-Verde vine amenințător, cu o falcă în cer și una în pământ. Vine ca un blestem asupra ei.

8. Plămâni.

9. Piesă de argilă arsă, de obicei de formă semicilindrică, folosită pentru executarea învelitorilor la acoperișurile unor clădiri.

10. A se da de-a rostogolul.

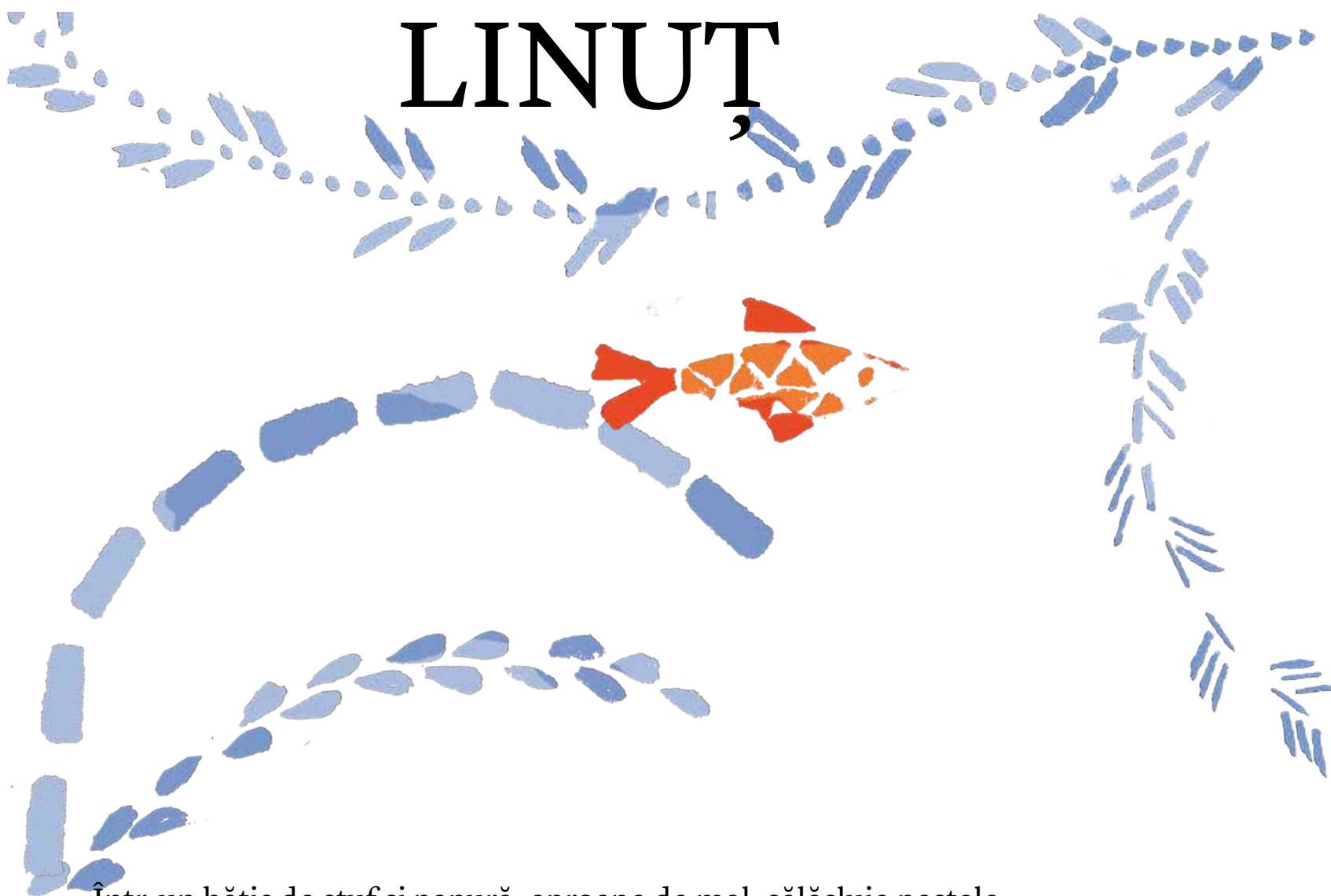
— Aha, aici mi-ai fost, leleo! a vrut să exclame el victorios și plin de demnitate.

Dar, tocmai atunci, când se pregătea să-și scoată ghearele din teaca tălpii căptușite cu puf, rândunica a ciripit vesel și, făcând vreo două rotocoale ciudate pe deasupra lui, s-a oprit într-un copac.

Rămas singur pe acoperiș, Ochi-Verde încălecă creasta și se întinse nepăsător, în semn că el nici n-a avut de gând s-o prindă. Simțind însă cum îl înșfacă frigul prin spate, a pornit trăgănat să coboare, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic...

Între timp, pasărea își făcu vânt și se mistui în văzduh...

LINUȚ

Într-un hățiș de stuf și papură, aproape de mal, sălășluia peștele Lin cu cei doi fii – Linel și Linuț. Linel, fiind mai mare, avea aripile împlinite și coada puternică. Deseori, când pleca după merinde, Lin îl lua ca însoțitor. Linuț era încă firav și neputincios. Aripioarele străvezii abia mijeau, iar coada, tivită cu roșu la rădăcină, încă nu-l putea sluji din plin.

Înainte de plecare, Lin îl sfătuia:

- Să taci chitic în ascunziș, dragul tatei.
- Să tac, răspundea amărât Linuț.
- De-i vedea un bot lătăre¹¹ și doi ochi bulbucăți, să știi că-i afurisita de știucă!

11. Care are o formă lată și turtită.

— Să știu...

— De va coborî vreun vierme atârnat de ață, fii cu luare aminte, căci te pândește undița. Să nu care cumva să te încumeți s-o îmbuci, că ți-ai pus capăt zilelor.

— Bine, răspundea Linuț mohorât, hotărând în sine că așa va face.

Lin și Linel plecau, iar el rămânea singur-singurel în adăpostul de papură putrezită și nămol. Din când în când, prin preajmă zvâcnea câte o plătică ori câte un biban grăbit, stârnind nămolul cafeniu, apoi — din nou — nici țipenie. De undeva, de sus, se deslușea cântecul broaștelor: oac-oac-oac! Legănându-i auzul, acest cântec îl făcea să ațipească. Îl trezeau razele piezișe ale soarelui, care, ca niște lănci aprinse, străbăteau printre stâlpii verzi de papură până la ochii lui, înflăcărându-i. Atunci, pe fundul lacului, se așternea o pulbere aurie din flori de lumină ce tremurau încet. Linuț privea cu jind toate acestea. Ah, cât ar fi dat să iasă măcar pentru o clipită din vizuina-i întunecoasă, să-și scalde solzii în razele ademenitoare. Dar își amintea de spusele tatălui și rămânea ținut locului.

Apoi se întorceau cei doi. Îmbucau cu toții și, după ce-și spălau dinții cu pietriș mărunț, se culcau împreună. Tatăl înșira basme, iar ei adormeau ascultându-l.

Zilele treceau ca clipele. Aripioarele lui Linuț crescuseră, iar coada devenea din ce în ce mai puternică. Într-o zi, întors de la vânat, tatăl îl pofti să-i arate cărările ferite, culcușurile bibanilor. Văzându-l, bibanii au zâmbit pe sub mustăți cu înțelesuri, apoi câte unul îl înțepa:

— La ce porți copleșul¹² acesta după tine, cumetre Lin?

— Uite-l cât e de pipernicit, săracul! Parcă e în stare să înoate...

12. Copil mic.

Linuț nu mai putea de necaz, dar ce era să facă? S-ar fi dat de rușine înaintea țepoșilor. Tăcea înghițind molcom noduri. Lin continua să-l lămurească, să-l învețe, dar Linuț nu mai auzea nimic. — Tată, eu de acum înainte o să trăiesc așa cum îmi place. Puteri am destule și apoi nu-s tocmai atât de prost cum mă crezi...

Și, fără să asculte ce-a zice tată-său, o luă la goană.

De atunci Linuț venea numai la masă, iar toată ziua hoinărea fără rost prin hățșurile lacului.

Odată, pe când se plimba aproape de trunchiul scorburos al unei sălcii, îi căzu pe nas un vierme roz ce mișca. Era o rămă. Gura i se umplu cu salivă și Linuț se repezi să-l înghită, dar în aceeași clipă se dumiri: „Undița!”

Se zmunci¹³ ca ars. Un fior rece îl străfulgeră din cap până în coadă. Vru să fugă, însă curiozitatea îl priponi locului. „Ce mâncare o mai fi undița asta? Și de ce adică tot mi se spune să mă feresc de dânsa?”

Se apropie s-o încerce, dar se răzgândi. Ce ar fi dacă altcineva, un biban, de pildă, va îmbuca-o?... Se repezi într-un suflet până la bibani. Nu găsi decât pe unul prizărit¹⁴ ca vai de el. Îl lovi cu coada.

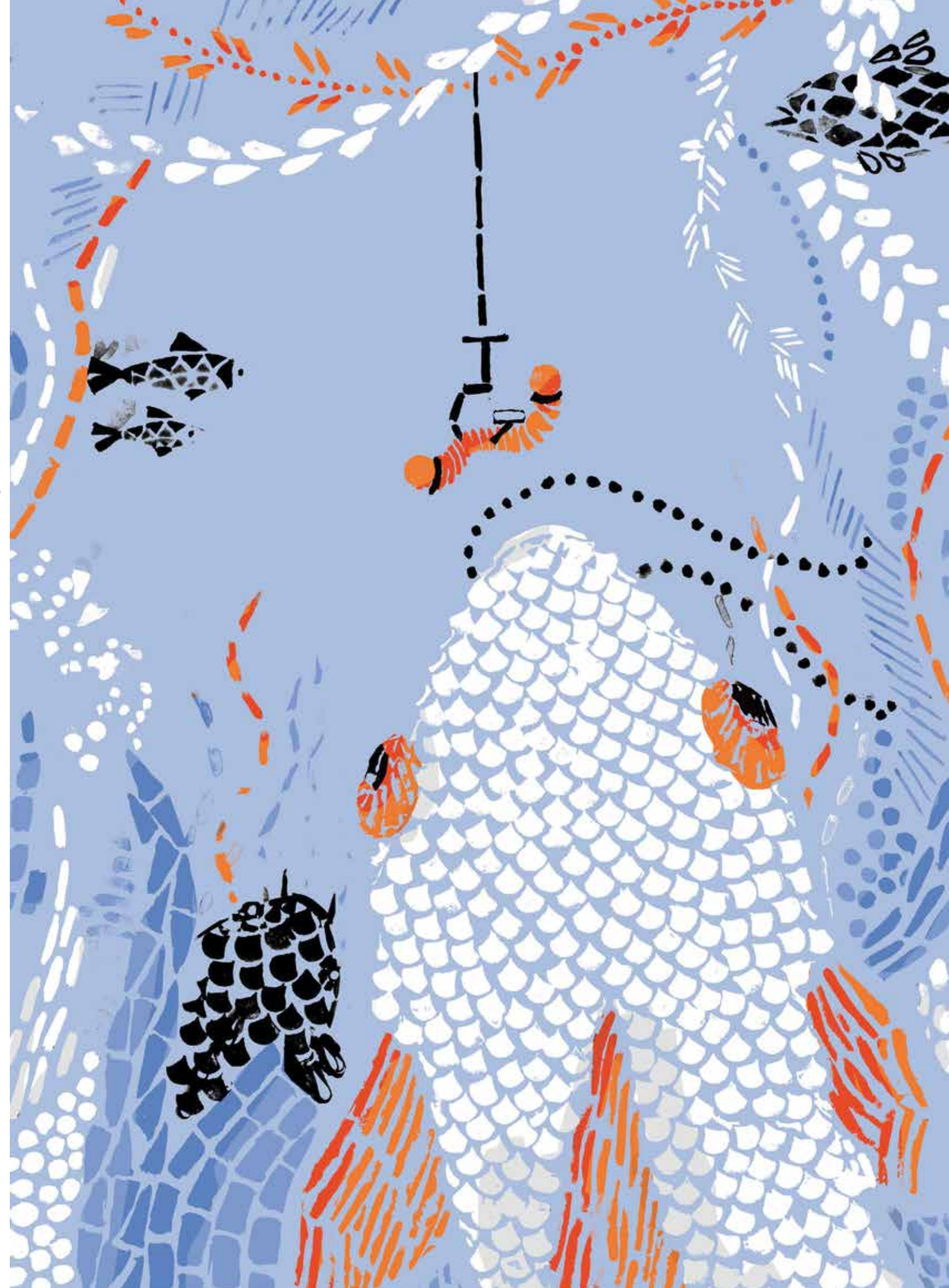
— Mă, n-auzi?

Bibanul clipi din ochii triști și oftă prelung:

— Dă-mi pace, te rog.

13. Smuci.

14. Slăbuț, pipernicit.

- Dar ce ai?
- Mai bine întreabă ce n-am...
- Adică ce n-ai?
- Coadă n-am, că mi-a rupt-o știuca vrând să mă înghită...

Lui Linuț îi veni poftă să râdă, însă, amintindu-și pentru ce a venit, îl luă cu binișorul:

- Vai, săracul... Știi ce, hai cu mine, am ceva de-ale gurii.

Ochii bibanului luciră-n orbite la auzul acestor vorbe.

- Cât de bun ești, gemu el. Dar eu... eu nu pot merge.
- O să te ajut, dă-mi aripioara.

După multă trudă, în sfârșit, au ajuns lângă salcie. Zărind râma, Linuț era cât pe ce să-și destăinuiască planul, dar, amintindu-și de rușinea ce o pățise adineaori cu bibanii, se răzgândi. Și apoi, undița va tot atârna ca o ispită în calea sa și unde mai pui că va uita și o va înghiți singur.

- Iată, arată el cu aripioara, e proaspăt și gustos. Mi-a adus tata. A mai rămas unul...

— 'Țămes¹⁵... cât de bun ești! zise bibanul și șontâc-șontâc se apropie de undiță. Dintr-o îmbucătură o făcu să dispară. Tot atunci bibanul se întoarse către Linuț, care stătea încremenit și nu știa ce să-și creadă ochilor.

- Acum să mergi la noi...

15. Formă prescurtată de la „mulțumesc”.

Linuț nu putu să scoată mare vorbă. Abia acum înțelesese că aceia nu era undița, că ea rămâne să-l amenințe și el nici măcar nu știe cum arată... se întoarse posomorât acasă și nu ieși până pe seară. Nu spuse nimănui nimic...

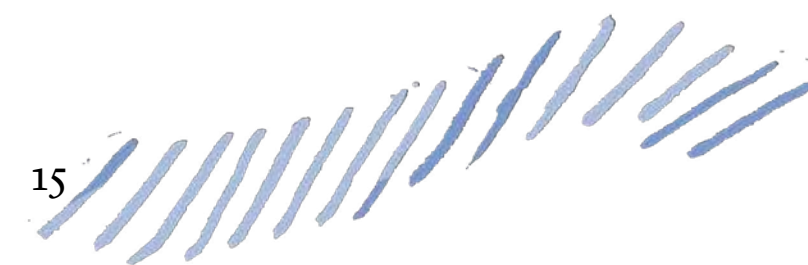
Iarna coborî pe neașteptate. Mai întâi trecu o furtună, aplecând furioasă firele de stof. Valurile alergau nebune peste culcușul peștilor, ridicându-l și izbindu-l de fund.

Se făcu întuneric.

Linuț se ghemui într-un ungher și aștepta cu groază ce va fi.

N-a fost nimic. Peste noapte furtuna se potoli, iar când s-au trezit dimineața, fulgi dalbi de nea înțepau oglinda netedă a lacului, care-și gătea lumea către somnul de iarnă. Peste câțva timp lacul a fost învelit într-un strat gros de gheață, sub care se întronă o liniște nețărnută.

Într-una din zile, pe când Lin și cu Linel erau plecați, s-au auzit niște lovituri undeva, aproape de culcușul lor. Loviturile au continuat, până ce în tabla lucie a gheții se făcu o spărtură, ce rupea o bucată din cerul plumburiu. Tare ar fi vrut Linuț să vadă cum e afară, pe gheață. El se apropie încet de copcă, dar se retrase îndată: deasupra atârna un firisor subțire de ață albă. Nu, Linuț nu-i așa de prost cum crede tatăl... Se întoarse și așteptă până spre seară. Acum firul năstrușnic nu se mai zărea. Se dădu la marginea spărturii, dar nu văzu decât aceeași bucată de cer cenușiu... Scoase căpșorul – tot nu se vedea nimic. Atunci Linuț își încordă puterile, lovi cu coada o porție de apă și se trezi pentru o clipă învăluit de aerul rece. Ceea ce a văzut pentru ultima dată a fost pliscul negru al unei ciori care strângea fărâmiturile de pâine de lângă spărtură...

PE ARIPI DE VÂNT

Umblă vântul razna, dis-de-dimineată, dornic de hârjoană¹⁶ și de șotii. Se repede de la un capăt de sat și aleargă zălud¹⁷ de-a lungul ulițelor, aleargă cu pletele răsucite în urmă până-n celălalt capăt. Zburătăcește rațele, ce se cotilesc¹⁸ în crânguri spre lacul de lângă sat, înșfacă din goană stoluri de musculițe, le repede și le vântură, amestecându-le cu colbul¹⁹ nisipos, se ia după câini ca și cum altceva n-ar avea ce face... Vântul își adună din nou telegarii²⁰ și după ce mai dă câte o raită prin acele ogrăzi, închizând și deschizând porțile de scânduri și nuiiele, se încurcă, sleit de puteri, printre frunzele gureșe²¹ ale agudului²², ca să asculte acum, cu răsuflarea întretăiată, tainele freamătului lor.

16. Încăierare în joacă.

17. Nebun, zăpăcit.

18. A umbla prin locuri întortocheate.

19. Praful.

20. Cai tineri folosiți de obicei la trăsuri.

21. Guralive, care vorbesc mult.

22. Dud.

Vântului, ce-i pasă? Nici probleme de rezolvat n-are, nici tu teme de citit, nici alte griji pe cap. Îi abate să plece, se scoală cu noaptea în cap și pe aici îi e drumul. Să-l tot cauți din urmă mult și bine. Îi trăsnește să se odihnească, poposește pe nevăzute printre ramurile copacilor sau coboară și se întinde peste covorul fânețelor, se așterne și dormitează peste întinsuri lucii de ape. Fără griji, fără început și sfârșit.

Ar fi ațipit poate și de data aceasta, dacă nu l-ar fi zărit sub agud pe Costel, un băietan să tot fie de vârsta celora dintr-a-ntâia. Stă Costel și-și frământă mințile. Spre deosebire de vânt, el iaca are și de citit, și de scris. Și tot scrie, și tot citește, și iar scrie.

Și văzându-l așa sânguincios, într-un târziu, vântul adoarme, dar nu buștean, căci astfel stând lucrurile, ar cădea fără doar și poate din copac și și-ar stâlci vreo coastă. Adoarme pur și simplu. Și odată ce adoarme, nu mai bagă de seamă cum Costel lasă totul baltă și o zbughește la joacă pe uliță.

Dezmeticindu-se după un răstimp, vântul mai aude câțiva pași trecând în grabă de-a lungul ogrăzii, oftatul unei uși trântite. Undeva în mijlocul satului bârnâie²³ un motor, umblă hăulind²⁴ frânturi de cântece. Și numai aici sub nuc domnește tihna și pacea. Dus pe gânduri, vântul mai să adoarmă din nou. Dar ce să fie? Își ciulește urechile.

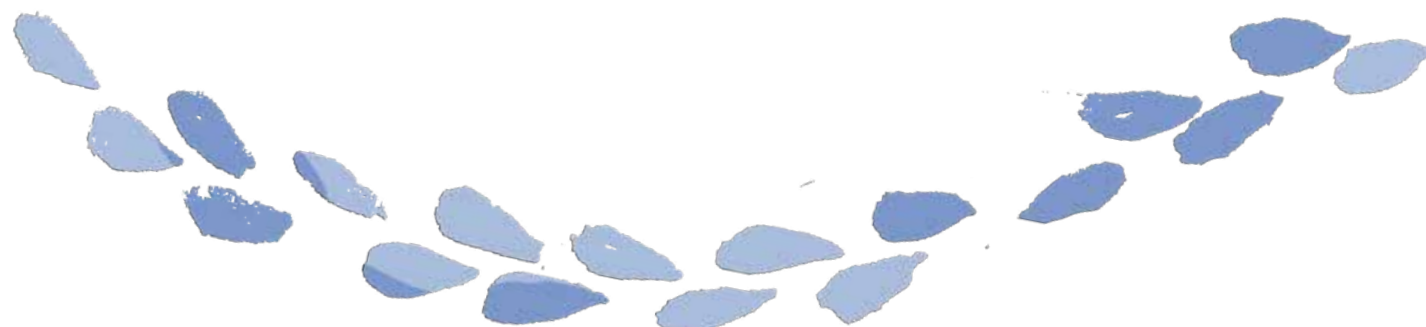
23. Bâzâie.

24. Cântând.

Undeva, dedesubt, se iscă o vânzoleală²⁵ nelămurită, se aud șoapte. Cine poate fi la așa oră târzie? Nu-și poate stăpâni curiozitatea și se scoală, scuturându-și pletele și făcând astfel să se cutremure copacul. Își potrivește aripile (uitasem să vă spun că vântul avea și aripi) și dintr-o suflare e jos. Se învâрте în jurul tulpinii, dă câteva raite prin jur. Nimeni! Se întoarce din nou pe bâjbâite. Iar nimeni. Numai câteva caiete și cărți. Se dumirește: sunt ale lui Costel, le-a uitat în grabă...

Se oprește vântul și-și ascute auzul. De data aceasta nimic nu mai putea să-l înșele. Chiar alături de el cineva se ceartă. Dar cine să fie? Porni să caute din nou, până când, în sfârșit, pricepu: șoaptele vin din acele cărți și caiete împrăștiate sub copac. Aha! Le ia pe rând și prinde a le răsfoi cu sufletul la gură, până când se pomenește cu o carte mai grosuță. Din filele ei tot atunci se și desprinde un glăscior țivlit²⁶ și îndărătnic:

— Crezi că mare plăcere îmi face să mi te trag de lăntug²⁷?

Altul mai îngroșat îi răspunde tăragănat²⁸:

— Mă rog, dacă nu-ți vine la socoteală...

— La drept vorbind, eu n-aș fi contra, dacă te-aș vedea urs ca toți urșii. Dar așa, ia uite ce pocitanie! Și coada...

25. Agitație.
26. Ascuțit, șuierător.
27. Lănțșor.
28. Domol.

— Coadă!

— Asta-i coadă de vulpe și nu de urs! Cum o să te scot eu în lume?

Se făcu liniște pentru o clipă. Apoi răsună al treilea glas tremurat și subțire ca un fir de funigel²⁹:

— Chițibușuri³⁰! Câți suntem făcuți de dânsul, toți suntem betegi. Parcă eu sunt șoarec? Nici ochi nu mi-a făcut. Da' eu ce mă fac fără ochi?

Glasul subțire ca firul de funigel nu s-a auzit mai mult. În schimb, primul se îmbârzoia³¹ nevoie mare:

— Pocitanii, zău că pocitanii sunteți! Și voi, cei „de fabrică” și ceilalți! Parcă tu ești tren, bă!

Se auzi un pufăit greoi și dintre file se desprinse ca un zgomot prelung:

— Uf, uf! Că m-a potcovit nemernicul! Parcă mult poți merge pe așa roate? Balere³², nu roate! Și apoi, și calea ferată mi se termină și pot ieși din pagină... Și-a bătut joc. Uf, uf!

— Dar tu, care te-ai lățit peste toată pagina, tu de ce taci, parcă ai luat apă-n gură?

— Noi, peștii, cu apă și trăim.

— Eu știu una și bună, că pe mine m-a desenat după chipul și asemănarea lui. Ba și mai mult: când nu-i, eu îl înlocuiesc. Iată ce n-ar strica să țineți voi minte...

— Minte! Minte, se alarma ră câteva glasuri.

— Ba nu, făcu glasul îngroșat. Ia băgați de seamă.

— Ochi are?

— Păi, că are...

29. Fir de păianjen care plutește în aer în zilele senine de toamnă.
30. Mărunțișuri, fleacuri.
31. Înfură.
32. Butoaie.

- Dar urechi?
- Are și urechi. Și nas și...
- Atunci ia să-mi spuneți unde îi este obrazul, ăi? Vedeți că a uitat să i-l zugrăvească...
- Atunci îi seamănă! Leit îi seamănă! izbucniră din nou mai multe glasuri.
- Apoi iată la ce m-am gândit eu...

Acesta era același glas gros și tărăgănat.

Tare ar fi vrut vântul să afle la ce s-a gândit ursul, dar tot atunci își dădu seama că se luase cu ziua târgului. Se vesteau zorii și avea multe de isprăvit³³.

Mai întâi se cuvenea să treacă prin copaci, ca să-i scoată din piroteala³⁴ de peste noapte. După care, trebuia să măture câtuși de puțin ulițele satului. Vor porni gospodarii la lucru și le va face plăcere când le vor vedea curate. Iar pentru el, principalul e ca oamenii să fie mulțumiți...

Va coborî apoi spre lac și-l va scoate și pe acesta din amortire. Se va plimba zburătăcindu-i valurile și împreună cu primele raze ale soarelui va înălța aburii, pentru ca aceștia, prefăcându-se în nori, să aducă ploaia. Iar, după ploaie, va ieși în câmp și va pieptăna holdele³⁵ care abia se înalță în pai. Va lua cu el și va răspândi până hăt, peste holmurile³⁶ orizontului, aerul curat și proaspăt, va desface bobocii florilor întârziate și, pândind momentul, se va strecura nevăzut și nesimțit prin ferestrele lăsate deschise, aducând în lăcașurile oamenilor mireasma de iarbă și brazdă întoarsă. Să fie oamenii mulțumiți...

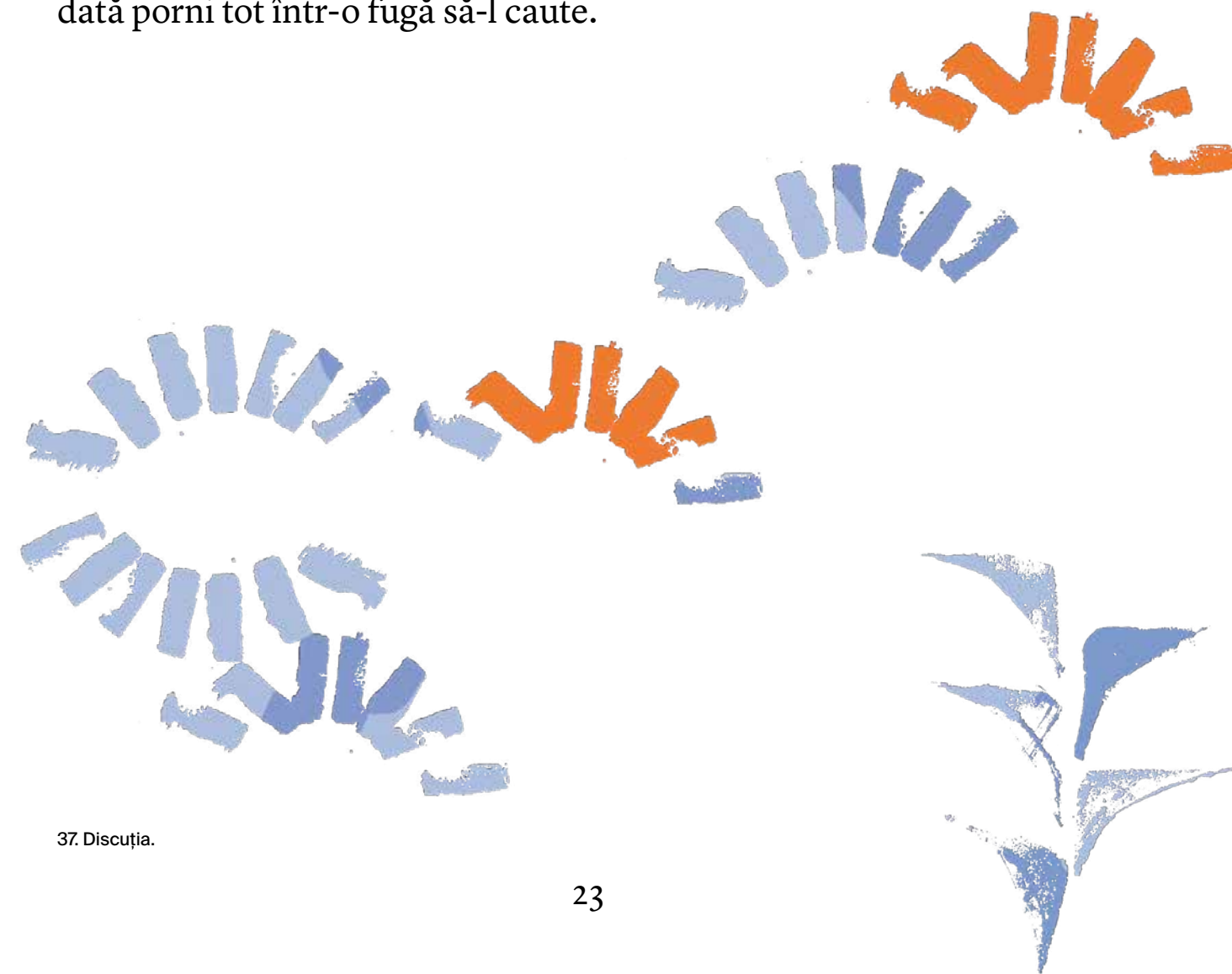
Și iată că n-a avut când să asculte ce va spune ursul.

33. De terminat.
34. Somnolența.
35. Câmp semănat cu același fel de plante (în special cereale).
36. Dealurile.

În schimb, trecând într-una din zile prin școala unde învață Costel, a auzit tăifăsuiala³⁷ a doi colegi cu gențile până sub barbă.

- Cum spui tu, măi, că n-am crede...
- Nici eu nu credeam, dar Costel mi-a arătat abecedarul cu paginile fără desene.
- Și cele de fabrică au dispărut?
- Și acele... Că au rămas numai literele. Și încă ceva. Pe una din pagini a rămas un fel de nătăfleată despre care Costel zicea că-i „patretul” lui.
- Și acum ce face?
- Cine?
- Costel, ce o fi făcând acum?

„Într-adevăr ce-o fi făcând”, se întrebă vântul pe sine și pe dată porni tot într-o fugă să-l caute.

37. Discuția.

PAVEL BOȚU

n. 14 iulie 1933, Ceamașir, jud. Ismail – d. 17 februarie 1987, Chișinău

Pavel Boțu a absolvit Școala Pedagogică din Ismail (1952) și Institutul Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău (1956). În 1965 a fost ales Președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

A debutat editorial cu placheta de versuri „Baștina” (1959), după care au urmat „Credință” (1963), „Continente” (1966), „Panoplie” (1968), „Zodiac” (1971), „Casă în Bugeac” (1973), „Popasuri” (1975), „Ornic” (1978), „Legământ” (1981), „Verb la netrecut” (1985). Ca prozator este cunoscut pentru volumul de schițe și povestiri pentru copii „Ciugur-Mugur” (1961) și volumele de povestiri și nuvele „Răboj” (1965), „Rubiconul” (1984). A fost numit „poet al confesiunii”.

ASCULTĂ DUELUL

Povestiri de Pavel Boțu recuperate din volumul „Ciugur-Mugur – povestiri”, editura Lumina, Chișinău (1971).

POVESTE PĂPUȘII CU INIMĂ DE PIATRĂ

Mulți râdeau de bătrânul maestru că stă cu lunile în atelierul său și nu face decât două păpuși pe an. Însă, când scârțâiau țâțânile³⁸ ruginite și se deschidea ușa, ce mândrețe de păpuși răsăreau în prag!

Mergând spre teatru, fiindcă pentru scenă erau făcute, deseori se întâmpla ca vreun polițist să ducă fluierul la gură și mâna la cozoroc:

— Cetățene, cincizeci de copeici³⁹! Ați încălcat regulile de circulație!

Credea că-s niște fete adevărate...

Anii presărau cu zăpadă tâmpile bătrânului. Iar el își dădea sama că zilele i se împuținează asemenea frunzelor într-o pădure toamna. Atunci a hotărât el să facă niște păpuși cum n-au mai fost pe fața pământului. Niște păpuși care vor bucura lumea poate mai mult decât a bucurat-o el. Și din nou s-au închis ușile atelierului...

38. Balamale.

39. Monedă cu valoarea unei sutimi dintr-o rublă.

Două păpuși ședeau de acum ascultătoare pe scăunașe. Era și a treia pe sfârșite. Și maestrul nici n-a auzit cum femeia lui, ridicând clenciul⁴⁰ cu o sârmă, a năvălit în atelier. Mânioasă că pe bărbatul ei îl preocupă numai păpușile, i-a luat ochelarii, i-a aruncat pe fereastră afară și a plecat pentru a nu se mai întoarce niciodată. Bătrânul nu avea nici vreme, nici bani pentru a-și cumpăra alți ochelari. Și continua să lucreze fără ochelari. Noptile nedormite i-au răpit din vederea ochilor și, încurcând obiectele, el puse în pieptul celei de a treia păpuși o pietricică în loc de inimă.

La teatru nu puteau deosebi o păpușă de alta, pentru că semănau ca trei surori gemene. Ca să nu le confunde, le-au cusut rochițe de diferite culori. Și nimeni nu bănuia că una din ele avea în loc de inimă o pietricică.

Păpușarii le-au împletit cosițe lungi, le-au legat câte o panglică roșie de mătase și le-au lăsat să iasă pe scenă.

Se ridica, fâșâind, cortina. Se stingeau luminile în sală și păpușile rămâneau față-n față cu întunericul misterios. Ele știau că orice mișcare a lor e urmărită de sute de ochi. Și se încăpățâneau să cânte și să danseze cât mai frumos, să-i înveselească din plin pe micii spectatori.

Uneori, plictisindu-se, păpușile se luau la ciondănit. Își arătau limbile, se trăgeau de cosițe, se porecleau. Totuși, în cele din urmă, se împăcau și adormeau îmbrățișate ca niște fete cuminți. Ce-i drept, uneori se întâmpla să se certe atât de tare, că nu

40. Cârligul de la ușa.

vorbeau una cu alta cu săptămânile. Ieșind pe scenă, însă, niciodată nu arătau supărarea pe față. Cântau și dansau de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

Dar copiii întotdeauna simțeau când păpușile sunt certate între ele și când nu. Și erau nespuse de bucuroși când păpușile se împăcau.

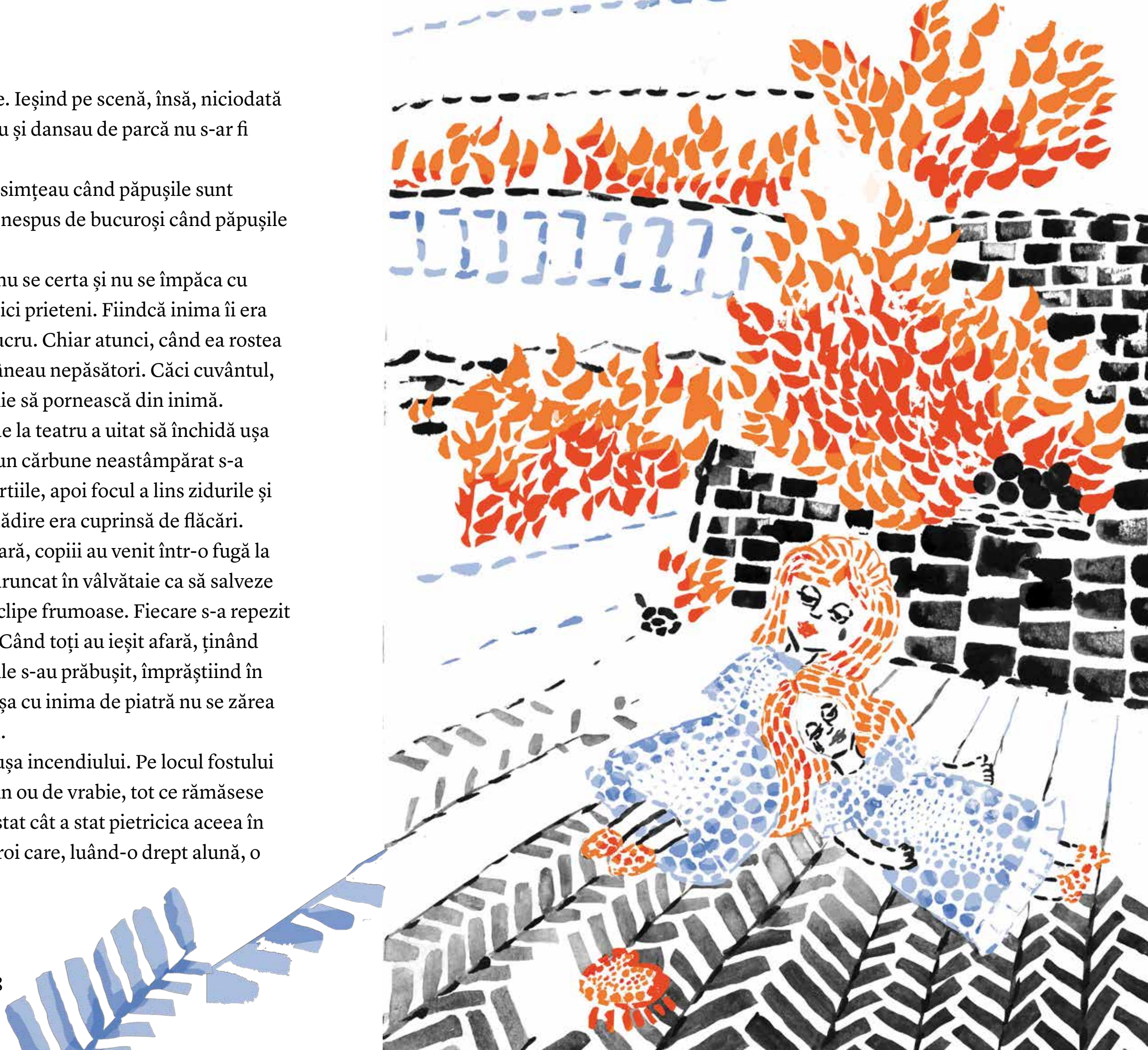
Numai una din păpuși nu se certa și nu se împăca cu nimeni. Ea nu avea dușmani, dar nici prieteni. Fiindcă inima îi era de piatră. Și copiii au simțit acest lucru. Chiar atunci, când ea rostea cele mai frumoase cuvinte, ei rămâneau nepăsători. Căci cuvântul, ca să ajungă la sufletul cuiva, trebuie să pornească din inimă.

Într-o seară, paznicul de la teatru a uitat să închidă ușa de la sobă. La o bucată de noapte, un cărbune neastâmpărat s-a rostogolit pe podea. S-au aprins hârtiile, apoi focul a lins zidurile și s-a aruncat pe acoperiș. Întreaga clădire era cuprinsă de flăcări.

Treziți de larma⁴¹ de afară, copiii au venit într-o fugă la teatru. Fără a sta pe gânduri, s-au aruncat în vâlvătaie ca să salveze păpușile care le-au prilejuit atâtea clipe frumoase. Fiecare s-a repezit spre aceea care îi era mai scumpă. Când toți au ieșit afară, ținând strâns la piept câte o păpușă, grinzile s-au prăbușit, împrăștiind în jur cuiburi de scântei. Numai păpușa cu inima de piatră nu se zărea nicaieri. Ea nu-i era dragă nimănui.

Vântul a spulberat cenușa incendiului. Pe locul fostului teatru se afla doar o pietricică cât un ou de vrabie, tot ce rămăsese de la păpușa cu inima de piatră. A stat cât a stat pietricica aceea în ploaie și în vânt, până o zări un cioroi care, luând-o drept alună, o duse la cuibul său.

41. Gălăgia.

VICTOR PROHIN

n. 2 octombrie 1942, Vindrei, Torbeevo, Republica Mordovia, Federația Rusă

Victor Prohin a absolvit Facultatea de Filologie a Universității de Stat din Moldova (1965). A activat la revistele „Chipăruș” (1970-1972), „Nistru” – „Basarabia” (1972-1995), ziarul „Moldova Suverană” (1995). Din 2002 este secretar responsabil la revista pentru copii „Alunelul”.

A debutat editorial cu volumul de nuvele pentru copii „Puiul de stea” (1969). Proza lui este impregnată cu un umor binevoitor și echilibrat, dar și de lirism. A publicat: „Supracotoi” (1970), „Orașul fără nume” (1972), „Olimpia” (1976), „S-a copt frunza” (1979), „Noi doi și bunelul” (1984), „Dacă ar fi mânzul fotograf” (2002).

ASCULTĂ POVESTEA PĂPUȘII CU INIMĂ DE PIATRĂ

Poveste de Victor Prohin recuperată din volumul „Șezătoare în codru.
Pagini alese de proză pentru copii. Alcătuire de Spiridon Vangheli”,
editura Lumina, Chișinău (1972).

CHEIA TIMPULUI

Pe malurile Nistrului, umbrite de păduri bătrâne, trăiau doi pescari. Doi flăcăi voinici, veniți din stepile secetoase ale Bugeacului, ca să se statornicească pe plaiul jilav și mănos⁴² al codrului. Și-au durat⁴³ câte o cocioabă și au adus în casă soții frumoase și harnice, așa cum erau fetele din partea locului. La un an după însurătoare, le născură nevestele câte un prunc. Unuia i-a făcut soția o fetiță cu ochii de cicoare, altuia un băiețel cu pletele ca smoala. Prietenii au scăldat pruncii în apa Nistrului, dându-le numele: băiatului – Nestor, iar fetei – Lina. Trecea timpul mânat de valurile apei, primăverile se perindau vesele și copiii creșteau ca din apă. Toată ziua colindau prin păduri, strângând ciuperci și poame dulci sau vâsleau cu barca pe undele repezi și tulburi ale bătrânului Nistru, ascultându-i poveștile. Trecură câțiva ani și Lina se făcu o codană⁴⁴ frumoasă cu trup mlădios, cu ochii de cicoare și obraji ca macii, Nestor se ridică și el un falnic flăcău ca un stejar, lat în piept și tare în brațe. Nestor n-o pierdea din ochi pe fată. Ce n-ar fi făcut să-i intre în voie! Și viața i-ar fi dat-o!

Odată, pe când se duceau la izvor după apă, întâlniră pe drum o bătrână gârbovită și uscată ca o stafidă.

42. Îmbelșugat.

43. A construi, a zidi, a clădi.

44. Fetișcană.

— Vai, ce băbuță mititică! zâmbi Lina. Poți s-o bagi într-o coajă de alună!

Bătrâna oftă amărâtă:

— Nu râde, fata mea! Când am fost ca tine eram și eu frumoasă! Despre frumusețea mea se duse vestea peste șapte văi... Feciori de domni veneau să mă pețescă. Câțiva flăcăi s-au aruncat în Nistru și s-au înecat de dragul meu. Da, am fost frumoasă...

Lina privi neîncrezătoare:

— Poate ai visat, mătușică... Poate-i o poveste ceea ce ne spui?

— Ehe, fata mătușii! Când ai să ajungi ca mine, ai să crezi!

— N-am să ajung! De ce zici așa? se supără Lina.

— Pentru că timpul nu iartă. Timpul aduce, timpul duce...

Lina se întristă. Fața i se acoperi cu un nor, ochii își stinseră flacăra jucăușă. Stătea gânditoare la marginea lacului și se privea în oglinda apelor limpezi.

— Privește, Nestore, la fruntea mea, zise cu spaimă fata. Uite că a început să se zbârcească.

— Nu-ți face inimă rea, Lina, o liniște flăcăul. Fruntea ta e mai netedă decât petalele trandafirului.

— Ba nu-i drept, se plângea copila. Și în jurul ochilor am zbârcituri și obraji mi se oflesc. Crezi că nu văd cum mă îmbătrânește afurisitul de Timp?

Flăcăului i se rupea inima de jale. Vedea și el cum se topea fata pe zi ce trece. Dar ce era să facă?

Într-o zi, când nu mai putu răbda să-și vadă iubita veștejindu-se ca o floare, puse merinde în traistă, sărută mâna părinților și zise:

— Rămâneți cu bine, mamă și tată! Mă duc să caut împărăția Timpului. Și de-l voi birui, mă întorc. De nu, pomeniți-mă de bine.

Plâns de mamă și de Lina cea frumoasă, Nestor-voinicul porni la drum. A mers cale lungă și istovitoare. La marginea unei prăpastii iată că vede un cal slab și chior. Nestor se apropie și-l întreabă:

— Ce stai aici, sărmane dobitoc? Ești bolnav, poate?

Calul necheză trist.

— Fă-ți pomană, om bun, și împinge-mă în prăpastia asta. Cândva am fost și eu un harmăsar falnic. Nici pasărea nu mă întrecea din zbor. Dar mi-a trecut timpul prin măduarele picioarelor, prin apa ochilor și am îmbătrânit. Acum nu mai are nevoie nimeni de mine. Sunt orb și nu văd unde-i prăpastia ca să mă arunc și să mor.

— Blestematul de timp! făcu flăcăul cu mânie. Cât rău face el pe pământ!

Se apropie de cal și zise:

— Nu mă lasă inima să-ți iau zilele. La doi pași de unde te afli e prăpastia. Când ți-a fi viața mai neagră, aruncă-te singur. Dar eu mă duc să caut Timpul ca să te răzbun și pe tine, sărmane!

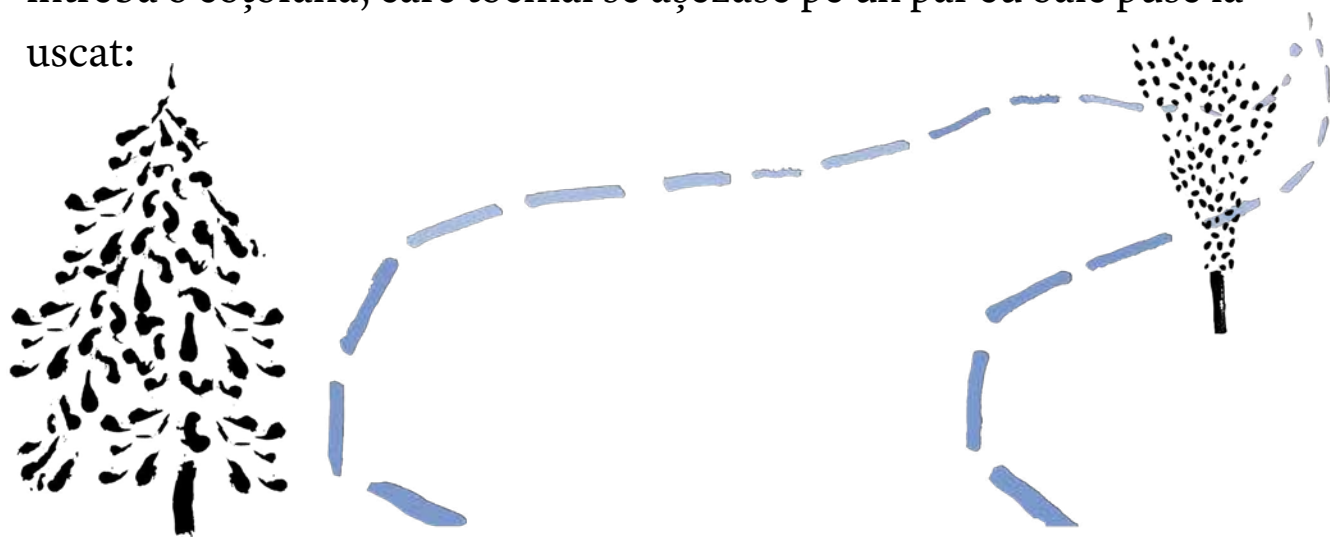
— Mulțumesc și pentru atât, răspunse calul.

Voinicul plecă la drum îndârjit. Merse mult și, obosit de cale, se așeză la umbra unui frasin ca să se mai odihnească. Privi prin frunziș și văzu o păsărică stând pe marginea cuibului. Din ochi îi picurau lacrimi fierbinți.

— De ce plângi, păsărică? Ce jale te-a ajuns? întrebă Nestor.
 — Cum să nu plâng dacă m-au lăsat puii? Vara toată i-am încălzit, când erau golași și neputincioși. Zburam toată ziua după musculițe, până cădeam moartă de trudă. Și acum Timpul a venit iar ei au zburat din cuib. Stau singură-singurică, străină și amărâtă.
 — Și aici e mâna Timpului, scrâșni Nestor. Odată și odată am să ajung eu la el! O să mă socotesc și pentru tine, biată păsărică! Nu plânge!

Flăcăul se avântă la drum și mai aprins. A mers și-a tot mers, până a rupt patru perechi de opinci. În cele din urmă a ajuns la o căsuță împletită din nuiele. Privi uimit la pereții borteliți⁴⁵ și întrebă o coțofană, care tocmai se așezase pe un par cu oale puse la uscat:

— Spune, rogu-te, ce așezare de om mai este și asta? Cine-și mai face pereți ciuruiți și casă fără pod?
 — Ce te miri, drumețe? Precum se vede, ești străin, de vreme ce nu știi că aici locuiește Mama Vânturilor. Dar iată-o și pe stăpână.

Voinicul privi pe cărare și văzu o femeie care ducea o sarcină de hălăciugă⁴⁶. Nestor alergă și i-o luă.

— Sărut dreapta, mătușă, făcu flăcăul. Lasă-mă să-ți duc povara.

⁴⁵. Găuriți.
⁴⁶. Vreascuri, ramuri uscate.

— Bucuroasă, fiule! De dimineață arde cuptorul, că tot gătesc. În patru rânduri am copt pită, în patru cazane am fiert friptură de cerb și acum îmi aștept feciorii. Dar iată că am și ajuns. Mulțumesc de ajutor!
 — Mare ajutor! râse băiatul.
 — Șezi o clipă pe laviță și spune-mi ce te aduce pe meleagurile mele? întrebă bătrâna.
 — Caut împărăția Timpului, mătușă. Am cu el o socoteală. Nu cumva știi mata încotro să apuc?
 — Nu știu, voinice. Poate careva din feciorii mei or fi știind. Tot am⁴⁷ trebuie să pice. Vin să stea la masă, să se odihnească și pleacă din nou să vânture lumea. Așteaptă aici până o veni vreunul, îi făcu loc bătrâna lângă vatră. Parcă se aude cineva, spuse Mama Vânturilor.

Cerul se acoperi cu nori. O ploaie mărunță prinse a se cerne, frunzele începură să se scuture de pe copaci. Se auzi un șopot⁴⁸ trist ca un freamăt de aripi.

— E tare jalnic Băltărețul ăsta. Când vine, plânge toată firea în calea lui, zise gânditoare Mama Vânturilor, și își ridică ochii spre cerul înnorat:

— Coboară, băiatul mamei! Vino, suflet pribeag, Băltărețe! Te aștept cu masa întinsă.

— Vin, măicuță, otfă Băltărețul.

Nestor văzu cum printre nuiele se strecură un tânăr cu plete ruginii, printre care se încâlciseră frunze de aur.

— Am adunat norii de pe tot cerul și i-am mânat turmă deasupra pământului. Am scuturat frunzele pădurilor, am auzit jalea cocorilor

⁴⁷. Acum.
⁴⁸. Zgomot ușor.

și vaietul grădinilor pustii. M-a cuprins o tristețe atât de grea, că de atunci plâng și nu mă pot potoli, suspină flăcăul.

— Taci, băiete, și stai la masă! zise bătrâna, și-i puse înaintea cazanului cu fiertură și zece pite fierbinți. Băltărețul mănca, apoi se culcă afară sub nukul rămuros din fața casei. Dar înainte de a adormi, bătrâna îl întrebă:

— Pe acolo pe unde umblași n-ai auzit vorbă de împărăția Timpului?

— Multe am auzit, multe le-am văzut, dar de așa țară nu am cunoștință, răspunse Băltărețul și adormi.

Deodată se auzi un șuier ascuțit.

— E Crivățul, feciorul meu. E rece din fire. Dă-te mai la gura cuptorului, ca să nu îngheți cumva.

Nestor se ghemui pe vatră și văzu cum printre nuielele pereților se țese promoroaca. Se făcu frig ca în miezul iernii. Lui Nestor îi clănțăneau dinții. Se vârî în cuptor aproape cu totul când auzi:

— Uuuuuuuuuuuu! Uuuuuuuuuuuu! Măicuță! Am umblat pe laturile Pământului, am purtat zăpezile, am înghețat apele și am obosit. Dă-mi ceva să îmbuc și să mă odihnesc.

— Îți dau, feciorul maicii. Numai că întâi să-mi spui dacă n-ai știre de împărăția Timpului?

— Nu, mămucă! Pe acolo pe unde am cutreierat n-am auzit de așa domnie.

Mama Vânturilor puse cazanul pe masă și zece pite⁴⁹ fierbinți, iar flăcăul cu pletele de gheață se așeză să mănânce. După ce se sătură, adormi pe laviță⁵⁰. Nestor ieși din cuptor și se pregăti să plece, când bătrâna îl opri:

49. Pâini.

50. Scândură lată, fixată de-a lungul unui perete.

— Îngăduie, voinice! Poate alt fecior al meu o fi știind de împărăția Timpului.

Mai stătură puțin de vorbă, până când, în depărtare, se auzi un zângănit de clopoței și-un dulce freamăt...

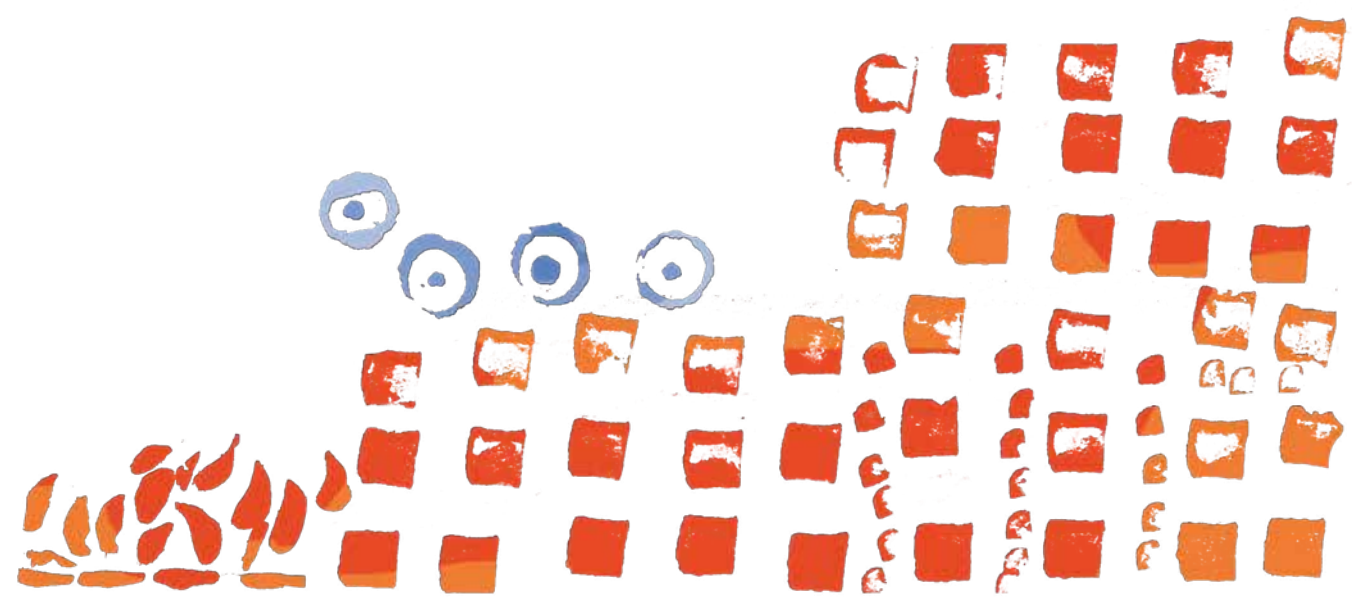
— E mezinul meu. E mai blând și mai frumos decât toți. E atât de gingaș, ca o fată mare... Și să n-am păcat, făcu bătrâna, dar pe el îl iubesc mai mult decât pe ceilalți.

Femeia deschise ușa și chemă încet.

— Intră, puiul mamei... Intră, că tare mi-a fost dor de tine!

— Bună vreme, măicuță scumpă, se repezi s-o îmbrățișeze un flăcău cu plete de aur, în straie de flori, cu fluturi pe umeri.

— Zefire, fătul meu, stai și mănâncă, îl mângâie Mama Vânturilor, și puse pe masă zece pite alături de al treilea cazan cu fiertură de cerb.

Flăcăul mănca cu poftă. Bătrâna se apropie, îi puse mâna pe creștet și întrebă:

— Spune, Zefire, pe acolo pe unde te-ai legănat n-ai dat cumva de domnia Timpului?

— Nu, măicuță, n-am auzit, făcu Zefirul, și se culcă pe pajiștea din preajma izvorului.

— Ei, acum ne rămâne să-l întrebăm pe feciorul cel mai mare, pe Uragan. Trebuie să pice și el. Dar tu, voinicule, să nu bănuiești dacă am să te leg de stâncă. Nu de alta, dar e tare iute feciorul meu... Nu care cumva să te ucidă.

Abia isprăvi bătrâna să-l lege pe Nestor de stâncă, că se auzi un vuiet groaznic. Copacii se îndoiau și trosneau, apele își umflau valurile, z buciumându-se în talazuri, păsările se ascundeau speriate prin cuiburi, urșii se băgau în vizuini tremurând. Femeia aleargă pe cărare cu brațele ridicate scut:

— Eeeeeeee! Oprește-te, băiete! Potolește-te! Vino în brațele mele! Frații tăi se odihnesc și nu se cade să le strici somnul!

— Nu te supăra, mămuică... Sunt tare înfuriat. Dă-mi ceva să îmbuc! Sunt flămând ca un lup! Și-s trudit!

— Întră în casă, că masa e gata. Numai că întâi să-mi spui, băiete, dacă n-ai auzit de împărăția Timpului?

— Am auzit. Dar de ce mă întrebi, măicuță?

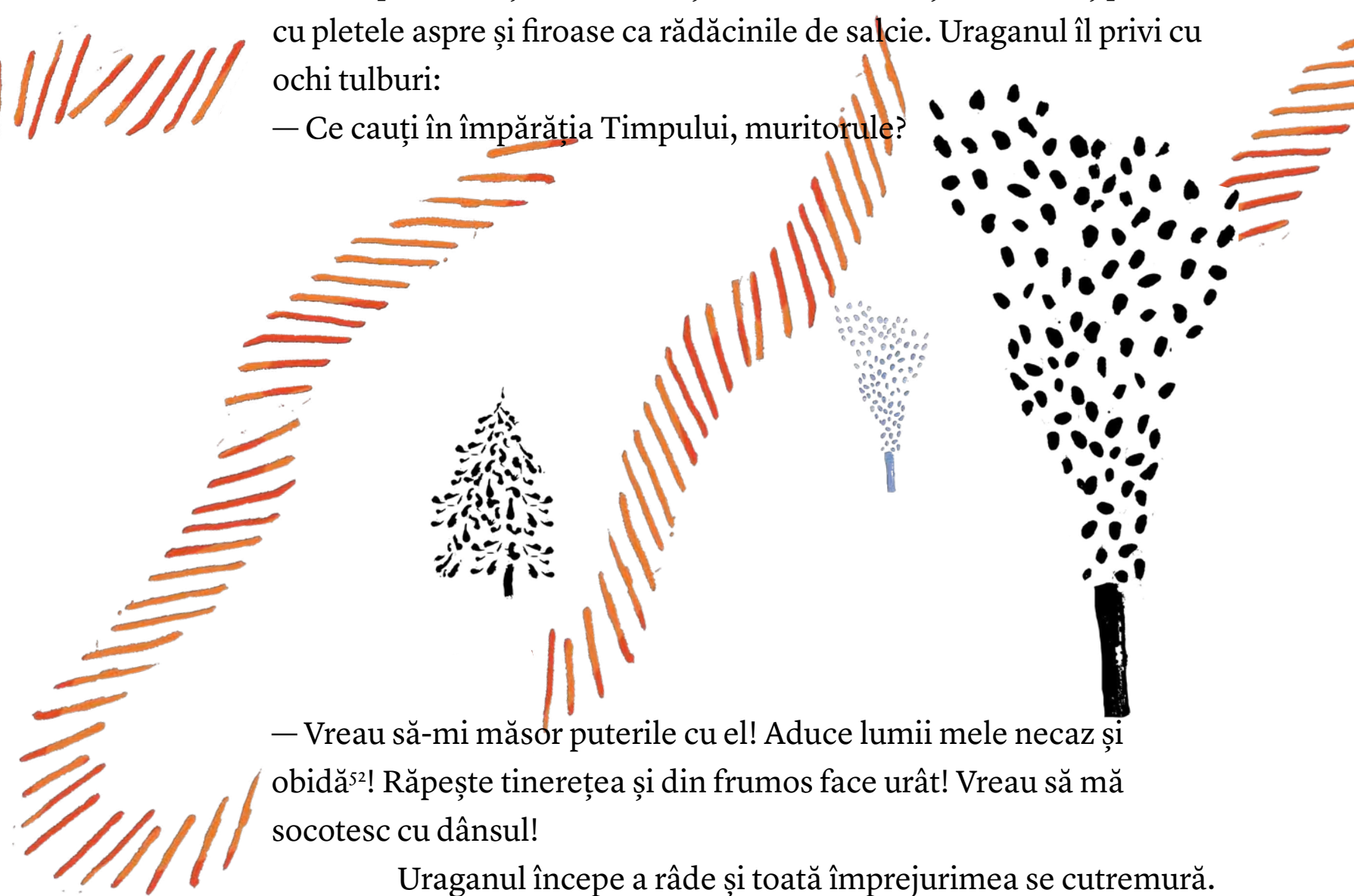
— E departe de aici?

— Dar la ce-ți trebuie, maică?

— Păi, să-ți spun pătăranie⁵¹. Este, Uragane, un fecior de muritor aici. Ține calea într-acolo. L-am legat de stâncă, să nu-l rănești cumva.

— Dezleagă-l, să vedem ce-i trebuie, făcu Uraganul. Bătrâna îl slobozi pe flăcău și Nestor se așeză la masă în fața unui uriaș posac, cu pletele aspre și firoase ca rădăcinile de salcie. Uraganul îl privi cu ochi tulburi:

— Ce cauți în împărăția Timpului, muritorule?

— Vreau să-mi măsoar puterile cu el! Aduce lumii mele necaz și obidă⁵²! Răpește tinerețea și din frumos face urât! Vreau să mă socotesc cu dânsul!

Uraganul începe a râde și toată împrejurimea se cutremură.

— Sărmane om! Știi oare că bătrânul Timp stă pe o fâșie de pământ numai de patru palme pierdută în inima oceanului, că-i străjuit de patru lighioae care varsă uncrop⁵³ și flăcări pe gură; că nici un picior de muritor n-a călcat pe acolo de când e lumea, că n-ar scăpa nimeni

51. Pătanie.

52. Măhnire, durere sufletească.

53. Apă clocotită.

cu viață cât de viteaz ar fi el? Și chiar dacă scapă de răul dihăniilor, îl omoară bătrânul Timp. Are moșneagul ochi răi. Cel pe care-l privește uită din senin unde se află.

— Nu mă tem! Trebuie să ajung acolo, altfel nu se poate! Chiar și mort, dar trebuie! zise Nestor hotărât.

— Fătul meu, se rugă Mama Vânturilor, muritorul acesta are inimă dreaptă. El vrea binele semenilor lui. Ajută-l, dacă poți!

— Stai, mamă, că încă n-am spus totul, cuvântă Uraganul. Bătrânul Timp învârte roata vremii cu o cheie de aur. O ține întotdeauna în mână. Numai pentru o clipă o lasă pe stâncă. Atunci când se întâlnesc Ziua cu Noaptea. Fetele acestea torc câte un caier. În zori vin să se schimbe și își încălcesc firele. Atunci moșneagul lasă cheia, oprește roata și le desface firele. Pe urmă le alungă pe drumul lor: pe una spre apus, pe alta spre răsărit. Iată, în clipa aceea, care nu ține mai mult decât un plescăit de limbă, îi poți fura cheia și opri roata vremii.

Nestor căzu pe gânduri. Înțelegea acum că nu poate să-și măsoare puterile cu moșneagul, dar nici să se întoarcă acasă fără să aducă vreo bucurie nu putea.

— Poate îi înlesnești tu drumul, băiete, se rugă iar Mama Vânturilor, care-l îndrăgise pe flăcăul nostru.

— Bine, maică, oi face ceva, dar trebuie chibzuială. Scoală frații ca să ne sfătuim împreună.

Toată noaptea au stat de vorbă cei patru frați. Dimineața Zefirul îi zise:

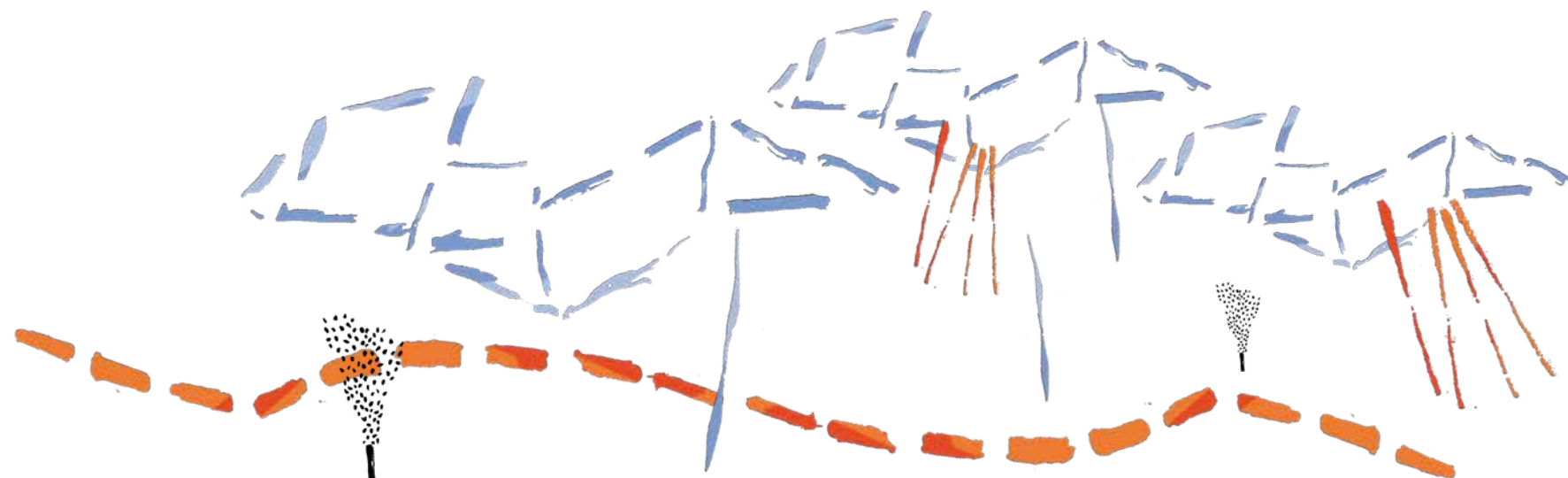
— Nestor, fecior de om, urcă-te pe aripa mea. Eu am să te duc ca pe un fulg. Înaintea noastră vor merge frații mei mai mari. Uraganul va ridica valurile oceanului, Crivățul le va îngheța și va face zid ca să te ferească de ochii bătrânului, iar Băltărețul va turna ploaie ca

să stingă flăcările dihăniilor. Tu stai și pândește clipa când va lăsa Timpul cheia din mână. Restul lasă pe noi.

Nestor nu găsi cuvinte de mulțumire. Se sui pe aripa Zefirului și toți cinci porniră la drum. De sus, flăcăul vedea cum Uraganul ridică apele mării în valuri uriașe cât munții, cum Crivățul le îngheța și cum Băltărețul cernea din nori ploaie deasă și rece. Văzu și piscul de granit singuratic, pe care stătea un bătrân cu barba crescută în stâncă.

— Acum, ține-te bine, căci coborâm în dosul valului acela, murmură Zefirul și îndată Nestor se pomeni după un munte de gheață. Auzi cum striga bătrânul la cele patru dihăanii;

— Treziți-vă, străjerilor, scoateți flăcări pe gură. Sau nu simțiți miros de om muritor?

Dihăniile căscară gurile lor strașnice și vărsară o mare de flăcări. Dar Băltărețul scutură toți norii și le stinse.

Ar mai fi strigat moșneagul la străjeri, dar tocmai atunci se îngâna ziua cu noaptea și el lasă cheia pe stâncă pentru a le descurca firele.

— Acum, Nestore, șopti Zefirul, și îl ridică spre stâncă. Nestor înhăță cheia și cât ai clipi fu din nou în dosul valului de gheață.

Vânturile își strânsesă aripile și îl duseră în goană la casa lor.

— Oprește-te, nesocotitul! striga din urmă moșneagul Timp. Dă-mi înapoi cheia, că nu-ți dai seama ce faci!

— Ba nu ți-o dau înapoi! răspunse Nestor. De azi înainte oamenii vor conduce vremea!

Ajuns la casa de nuiiele, Nestor se despărți de cei patru frați și porni la drum, strigând:

— Bucurați-vă, oameni ai pământului, că v-am adus cheia Timpului. Vă dăruiesc tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte! Bucurați-vă!

— Blagoslovit fie-ți numele, frate Nestor, ziceau oamenii și îi împleteau cununi de flori, îl purtau pe brațe, slăvind-l.

I-a ieșit în cale și frumoasa lui logodnică, Lina.

— Bine te-am găsit sănătoasă, frumoasă făptură! Iată, ți-am adus cheia Timpului. De acum nu vei îmbătrâni nicicând. Vei fi pururea ca o floare de trandafir.

— Mulțumesc, Nestore, făcu fata și îi dăruî mîna.

Jucară apoi nuntă împărătească. Și începu o veșnică primăvară pe acele meleaguri. Soarele nu mai cobora de pe cer. Ziua nu se schimba cu noaptea. Și toți erau fericiți: bătrânii, că nu poartă frica morții, tinerii, că nu au grija bătrâneții, copiii, că aleargă și se zbenguiesc toată ziua, neștiind de greutatea vieții.

Așa a fost cât a fost... Dar de la o vreme începură oamenii să cârtească.

— Ce ne facem? Nestor a oprit Timpul și grâul nu mai crește, copacii au rămas în floare și nu dau în rod, viile au înțepenit cu frunza de-abia dezvelită... Coșerele⁵⁴ și hambarele s-au golit și nu avem cu ce le umple. O să murim de foame, noi și pruncii noștri.

— Vai nouă, se văietau bătrânii. Povara anilor e atât de grea, încât ne strivește. Cum să ducem atâta greutate o veșnicie? Vai nouă!

— De ce nu creștem și noi odată mari? se plîngeau copiii.

Vrem să mânuim arcul și să arăm ogorul precum făceau și părinții noștri altădată.

Nestor auzea totul și se scârbea. Prin atâtea a trecut, atâtea primejdii a învins ca să aducă oamenilor viață fără de moarte și tinerețe fără de bătrânețe, și uite că nu le-a intrat în voie. Ce să facă acum? O întrebă pe soția lui, Lina.

— Spune, nevastă, cum s-o scot la capăt? Oamenii mă hulesc și asta mă întristează.

— Bunul meu bărbat, răspunse Lina, tu ai făcut un mare bine.

Eu te slăvesc și te prețuiesc pentru că nu ți-ai precupețit viața ca să-mi dăruiești tinerețe veșnică. Dar la ce bun că fața mea e atât de frumoasă dacă casa ni-i pustie. Tu ai oprit Timpul și ai oprit viața. Ia această cheie și du-o înapoi moșneagului. Roagă-l să ne dăruiască un prunc și să ne înflorească viața.

Nestor își luă traista, puse merinde pe o săptămână și zise:

— Rămâi cu bine, Lina. Dacă nu vin peste un an, să știi că nu mai vin.

Nestor plecă bocit de părinți și de frumoasa Lina. Merse cale lungă și văzu pe marginea prăpastiei calul cel chior. Se apropie și întrebă:

54. Construcție pentru păstrarea porumbului sau a altor produse agricole.

— Bine te-am găsit! Mai trăiești, prietene?

— Ihahahahaha! necheză calul cu răutate. Tu ești acela care a oprit Timpul? Tu m-ai lăsat cu zilele nemântuite, ca să mă chinuiască pe lumea asta? Păcat că-s orb și slab, altfel te-aș strivi cu copitele ca pe un vierme!

Nestor plecă abătut. Merse cât merse și, trudit de drum, se lăsă la umbra frasinului să mai prindă suflet. Văzu prin frunziș păsăruica ce se tot foia la cuib. Se bucură și-i zise:

— Ziua bună, păsărică! Cum o mai duci?

— De-ai duce-o și tu așa, om fără milă. Iaca, ai oprit Timpul și puii mei nu mai cresc! Nu mai am putere să tot car atâta hrană. Aripile mele s-au uscat de trudă, iar puii sunt tot cât aluna de mici. Iaca ce bine mi-ai făcut, plânse păsăruica.

Nestor simți cum pe suflet i s-a pus o piatră de moară. Se sculă și merse mai departe. Ajunse la capătul pământului, la casa de nuiele. Bătu în ușă mult, până când o femeie îmbrăcată în straie cernite veni să-i deschidă.

— Sărut dreapta, maică! Am venit din nou. Mă recunoști? Sunt Nestor!

Femeia îl privi lung și aspru:

— Mergi în drumul tău, muritorule! Du-te și uită calea către casa aceasta în care ai adus numai jale și durere. Eu mi-am trimis feciorii să te ajute să răpești cheia Timpului, dar n-am știut că-i trimit la pieire. S-a oprit vremea și acum toți patru zac la pat, zise femeia, și Nestor auzi cum hohotește de plâns. Atunci nu mai stătu pe gânduri

și, făcându-și o plută, se avântă spre piscul Timpului. Nu-i păsa de moarte, nici de primejdie. Singurul lui gând era să scape de hula⁵⁵ pe care o auzea din toate părțile. Când ajunse aproape de stânca pe care moțăia bătrânul Timp, văzu că dihăniile stăteau fără mișcare.

Nestor strigă:

— Ei, moșnege, trezește-te! Ți-am adus cheia! Prinde-o! Nestor aruncă cheia de aur, întoarse pluta și vâsli spre mal. Deodată se făcu noapte deasă și neagră. Dihăniile se treziră și începură se verse uncrop în urma flăcăului. Dar nu-l ajunseră și îi opăriră doar opincile. Bătrânul Timp strigă:

— Stai o țără, pui de muritor, să te văd la ochi.

— Lasă, unchiașule. Mai bine dăruiește-mi și mie un prunc măcar! Îndură-te!

— Pentru că ai fost viteaz și te-ai gândit la binele oamenilor, să fie precum dorești!

Drumul înapoi fu pentru Nestor și mai lung. Când ajunse acasă Nestor nu mai recunoscuse locurile natale. Se ridicase un oraș cu clădiri mari de piatră strălucitoare. Oamenii umblau în mașini de mare viteză, aprindeau stele în plină zi și schimbau fața pământului.

Da, a trecut o sumedenie de ani până ajunsesse Nestor la căsuța lui. Văzu în ogradă o gloată de copii de toate vârstele. Ușa casei se deschise și o bătrânică strigă la copii:

— Veniți, nepoțeeii babei, să mâncați!

— Venim dacă ne spui o poveste.

— Vă spun! Ce să fac, zise bătrâna și se așeză pe prispă cu copiii roată în jurul ei.

— A fost odată, dragii mei, un flăcău cu numele de Nestor, care a cutezat să fure cheia timpului...

55. Ocară, blasfemie.

SANDA LESNEA

n. 3 august 1922, Dumbrăvița, jud. Bălți – d. 21 februarie 2008, Chișinău

Sanda Lesnea a absolvit Liceul „Regina Maria” din Chișinău (1940) și Școala de Medicină din Orhei (1952). Pentru aspirațiile proromânești a fost deportată în Siberia în 1940 pentru cinci ani, fiind reabilitată abia în 1991. A activat ca laborant-șef la Institutul de Medicină din Chișinău (1952-1971), redactor-stilizator la Academia de Științe a Moldovei (1971-1980), scenaristă la Moldova-Film (1977).

Debutează editorial cu volumul de basme și legende „Clopoței primăverii” (1972). Semnează volumele de proză scurtă „Vulcan” (1975), „Brânduș” (1975), povestea în versuri „Moara ciorii” (1981); romanele istorice „Sub cârma vremii” (1984), „Zbucium” (1989).

Poveste de Sanda Lesnea recuperată din volumul „Clopoței primăverii”, editura Lumina, Chișinău (1972).

STELELE

Într-o seară, bunelul a spus că se culcă afară. A așternut niște fân într-o sanie ce nu era întrebuințată acum, vara, iar pe deasupra a mai pus o manta veche.

— Ce sanie mare ai mata aici, pot să doarmă și doi, l-a ispitit Alunel, care venise de la joacă și văzuse patul acesta neobișnuit.

— Doi, zici? Știu eu, poate că și încap, dar bunica știe mai bine. Acuși, să vedem ce o să spună ea.

Bunica a ieșit, a măsurat sania cu privirea și, când s-a încredințat că e destul de largă, le-a adus încă un cojoc mișos⁵⁶ și o plapumă groasă.

— Să vă înveliți bine, că spre ziuă se lasă răcoare, le-a dat ea de grijă.

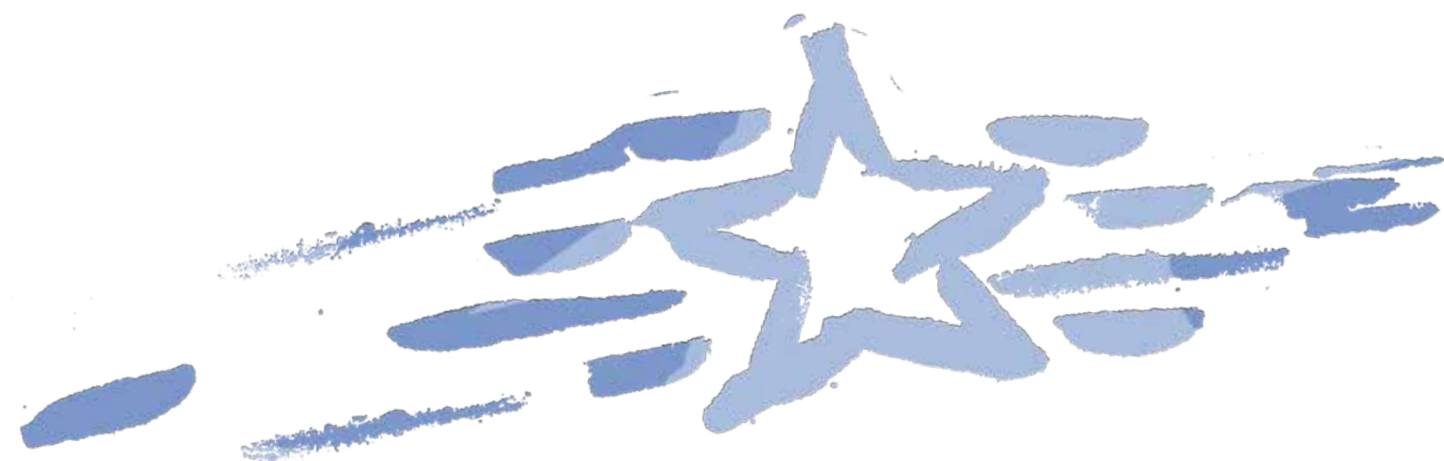
— Las' că ne învelim noi, a liniștit-o nepotul și de îndată sări în culcușul acesta moale și mirositor.

56. Adăpostit, chircit.

Când s-a aciuat⁵⁶ și bunelul lângă el, țârâiacii⁵⁷ din jur au pornit care mai de care un cântec de leagăn. Alunel i-a ascultat un pic, dar nu voia să adoarmă așa degrabă și ca să se mai ia, a început să numere stelele de pe bolta cerului.

În satul bunelului, cerul e mai larg decât la oraș. Și stelele-s mai mari și mai multe. Și mai ales acum, când l-au văzut și pe Alunel că doarme afară, înadins s-au îngrămădit deasupra patului, parcă anume așteptau să fie numărate.

Alunel le număra numai pe cele mai luminoase, că nu-i ajungeau cifrele și pentru cele mici. De altfel, nici bunelul nu le poate număra pe toate, dar ca să nu se facă de râs, că de când a fost mic și până acum n-a putut învăța atâta lucru, el spune că stele sunt cât frunză și iarbă – ajung câte una la fiecare om de pe pământ.

După vorbele acestea, Alunel a început a se uita cu alți ochi la cer.

— Iată cele două stele mari și luminoase trebuie să fie ale mămicăi și tăticului, se gândea el. Iar cea micuță dintre ele e a mea. Undeva pe aproape trebuie să fie și stelele buneilor. Aha, iată, pesemne, acolo unde-s mai multe împreună. Că așa arată și satul buneilor, când l-a privit el într-o seară din deal de la șoseaua centrală. Numai că

57. Insectă care în timpul serii și al nopții produce sunete caracteristice, scurte și repetate.

58. Bară, prăjină de metal.

luminile din sat nu erau stele, ci becurile electrice de pe stâlpi și din ferestrele caselor.

— Bunele, nu dormi? Ale cui sunt cele patru stele mari? l-a întrebat Alunel, simțind, că bunelul a deschis ochii.

— Care? Cele de colo? Acelea-s roțile Carului Mare. Bunelul uitase, pesemne, ce-i spusese odinioară. Iar cele trei care pornesc în sus de lângă roți, țin locul proțapului.

— Proțapului? Dar ce e acela? Că n-am auzit niciodată?

— Proțapul e un druc⁵⁸, ce ține jugul de car, ca să-l poată trage boii.

— Tare-i șugubăț bunelul, zâmbi Alunel. Când spune câte una, numai să râzi de el. Unde s-a mai văzut să tragă boii carul pe cer.

Roțile sunt altceva, mai poți crede. Că și Carul cel de pe Lună are patru roți de-o parte și patru de alta. Iar cu „proțapul”, se vede că bunelul a glumit, parcă nu știe el că aceasta trebuie să fie o antenă ca la Lunohod⁵⁹?

Alunel a vrut să-i spună bunelului că i-a priceput gluma, dar i s-a părut că doarme și n-a mai îndrăznit să-l trezească.

59. Vehicul pentru cercetarea științifică a lunii.
60. O mulțime.

Fiindcă nu-i era încă somn, Alunel a început să caute și stelele orașului său pe cer. Le-a găsit repede, erau puzderie⁶⁰, nu alta.

— Te pomenești că și stelele au acolo în cer un oraș al lor, i-a trecut prin cap băiețelului. Oraș cu străzi luminoase, cu clădiri... Trebuie să aibă și grădiniță, că unde au să crească stelele cele mici? Dar iată, pomi nu se văd. Oare cum trăiesc ele fără niciun pom? Și apoi, cum o să știe stelele cele mici când e timpul să se ducă de la grădiniță, la școală, dacă n-au măcar un copac de măr? Că nouă educatoarea încă din grupa mică ne-a spus: iată, când vor face copăceii aceștia, pe care-i sădește acum moș Dumitru, mere, și merele se vor rumeni, apoi atunci o să sune clopoțelul și pentru voi și o să vă duceți la școală. Acum copăceii au făcut mere și când o să mă întorc eu de la bunei, ele vor fi coapte.

Păcat că n-au și stelele pomi în orașul lor. Când o să cresc mai mare, o să zbor numaidecât cu o rachetă încolo să le duc și lor semințe de mere.

Genele i se îngreunau și Alunel, simțind că-l doboară somnul, a încercat să mai găsească măcar încă vreo câteva stele

61. Puțin.

de-ale băieților cu care s-a jucat el în ziua ceea. Caută el așa și, deodată, ce să vadă? O stea dintre cele luminoase a prins a se legăna, apoi a început să cadă spre pământ, fâlfâind neputincioasă. Cade ea încetișor, iar Alunel se gândește cu răsuflarea întretăiată a cui o fi fiind oare steaua aceasta. Poate că omul acela doarme acum și nici nu știe, că-i cade steaua. Trebuie s-o prindă cumva și s-o arunce înapoi în cer.

Și-și amintește Alunel că pe dealul cela de lângă șosea, unde așteaptă el autobuzul când pleacă la oraș, este un plop tare înalt, care mai-mai ajunge cu vârful la cer. Dacă te urci în el, numai bine ieși înaintea stelei. Dar în ce s-o prinzi? Că ea trebuie să fie fierbinte...

Căutând ceva potrivit, dă peste pălăria bunelului. O înșfacă și-i dă drumul – un picior aici și altul lângă plop. Parcă era vreme de șovăit – rămânea omul fără stea.

Și a ajuns la țanc. Cum numai a urcat în coroana plopului și a dovedit să întindă pălăria, steaua a și căzut în ea ca o pară răscaptă.

Alunel a privit-o, a dus-o aproape de obraz – era încă fierbinte, dar nu chiar tare, așa, ca un cartof scos din jărat. A luat-o din pălărie și a trecut-o de vreo două ori dintr-o mână în alta, căci se frigea. Era cât pe ce s-o scape. Mai n-a țipat de necaz – să lase el un om fără de stea, numai pentru că s-a fript o țără⁶¹.

Și-a încleștat dinții și când i-a făcut un vânt stelei, i-au scăpărat razele. Dar și s-a ridicat tocmai în vârful cerului, mai sus chiar decât fusese. S-a oprit și i-a zâmbit cu recunoștință băiețelului. — Iată că acum toate-s la locul lor.

Și toată noaptea, cerul a rămas înstelat și senin.

AUREL SCOBIOALĂ

n. 17 septembrie 1941, Mălăiești, Râșcani – d. 3 iulie 2007, Chișinău

Aurel Scobioală a absolvit Institutul Pedagogic „Alec Russo” din Bălți (1963). A activat în calitate de pedagog, director de școală, redactor la Televiziunea Națională, șef de redacție la Editura „Literatura artistică” (1976-1986), consilier la Uniunea Scriitorilor din Moldova, director general al Departamentului Edituri, Poligrafie și Comerțul cu Cărți (1992-1994), șef redacție la Editura „Prut Internațional”. Este laureat al Diplomei de Onoare IBBY (2006).

Debutază editorial cu volumul de povestiri pentru copii „Cărașie albă” (1974). Scrie preponderent cărți pentru copii în care regăsim aventuri, întâmplări comice, dar și povestiri cu tâlc și învățăminte pentru cei mici și mari. A publicat: „La menajerie” (1976), „Dincoace de poveste” (1977), „Greu mai cresc bărbaii” (1977), „Ispita” (1980), „Viceversa-hop” (1981), „Ce te-nvață o povață” (1987), „Băiețelul din Lună” (1988), „Vorba bună ne adună” (1992), „Ulciorul cu pățării” (1994), „Marele fermier Buș-Lăbuș” (1999), „Alt ulcior cu pățării” (2001), „Carte pentru câini deștepți” (2003), „Câte rude are Nelu” (2003), „ÎnvățăMinte din vorbă cuMinte” (2004), „Scriitorii când erau copii” (2005).

ASCULTĂ STELELE

Poveste de Aurel Scobioală recuperată din volumul „Cărașie albă”, editura Lumina, Chișinău (1974).

GIGANTUL DE HÂRTIE

Un băiețaș desenase un Șoarece cât coala de mare. Îi făcuse ochi negri, mustăți stufoase, dinți ascuțiți. Îi mai tocmi și blana cu boiele⁶² cenușii, de nici n-ai fi zis că acesta nu-i șoarece în toată legea.

După o vreme băiețașul se sătură de Șoricelul lui și se duse afară la joacă. Iar Șoricelul desenat rămase singur, aruncat cu foaia de hârtie într-un ungher.

Prima îl descoperi o muscă și dădu îndată alarma:

— Bâz-bâzzz! Am descoperit o minune! Un șoarece gigant!

Din toate colțurile năvăli neamul rozătoarelor.

— Să fie șoarece? Să nu fie?

— Cum să nu fie, dacă este?

— Nu-i lipsește nimic. Codiță, dinți, mustăți, privire ascuțită...

Dar de ce nu ne onorează măcar cu un chițcăit?

— Proștilor, voi vreți ca un asemenea gigant să se înjosească, să intre în vorbă cu voi. Păi, dumnealui dintr-o izbitură de labă e în stare să culce orice motan!

63. A o lua deodată la fugă; a o șterge.

Prestigiul celui desenat creștea cu fiecare clipă.

— Dacă ne punem bine cu dânsul, o să-l atragem de partea noastră! Veni cineva cu propunerea. Atunci o să ne apere de dușman!

— Da, da, să ne punem bine cu dânsul, chițcăiră din toate părțile.

În acest moment se auzi mieunatul Motănașului în tindă și toți șoarecii șterseră putina. Numai Musca, mai curioasă, bâzâia în geam să vadă ce o să se întâmple. Dar și șoarecii făceau ochi de prin crăpături să nu le scape nimic.

Motănașul intră netemător în odaie. Se întinse, cât era de lung, își linse mustățile și era gata să se repeadă la ghemul de ață ce se tăvălea pe jos, când de odată îl zări pe Șoarecele uriaș. Blănița i se zbârli, coada i se făcu burlan și o zbughi⁶³ speriat afară, la Mâța cea bătrână.

Nu dovedea⁶⁴ Motănașul să dispară, că odaia a și fost inundată de șoareci.

— Uraaaa! Uraaa! Suntem salvați!

— L-am pus pe dușman cu botul pe labe!

— Ne-am găsit apărător!

64. A duce la bun sfârșit, a reuși să facă ceva.

65. Dans popular.

Se stârni o zarvă și hărmălaie și o veselie!
Încinseră șoarecii hostropățul⁶⁵ în două labe în fața
șoarecelui gigant.

— Fii proslăvit⁶⁶, Uriașule! De-acum tu ne vei salva.

— Trebuie să-i mulțumim gigantului. Să nu-i dea în cap
să ne părăsească.

— Dar cum să-i mulțumim?

— Ce să-i oferim?

— O bucată de slănină?

— Singur și-o poate căpăta!

— Să-l cinstim!

— Asta da. Cui nu-i place cinstea, onoarea!

— Dar cum să-l cinstim?

— Să-i cântăm un imn de slavă!

— Dar poate că-i fudul de-o ureche⁶⁷?

— Dar de citit oare o fi citind? Ca să-i compunem o odă...

— Cine-l mai știe... Poate are nevoie și de ochelari...

— Eu am o idee! Să-i înălțăm un monument.

— Monumentele se înalță după moarte...

— Ei, și ce! Putem să facem o excepție pentru cel de-o merită!

— Și ce fel de monument să-i ridicăm?

— Bineînțeles, din materialul care ne stă la îndemână.

Din rumeguș! – căzură de acord șoarecii.

Și prinse a curge râu rumegușul. Care mai de care se
stăruiau să-și dovedească zelul, rozând tot ce-i cădea sub dinți:
mobilă, rufărie, cărți. Chiar și șoricuții mici, fără blană, și aceia
rodeau. Rodeau și cântau:

— Chiț! Chiț! Ce ni-i acum Motanul! Putem să-i râdem sub nas! Să-l
ciupim și să-l tragem de coadă! Chiț! Chiț! Suntem cei mai viteji!

Așa au ros șoarecii zi și noapte de i-au prins zorile
rozând. Mormanul de rumeguș crescuse impunător, numai bun de
monument. Dar mare le fu mirarea, când, la lumina zilei, nu-și mai
zăriră apărătorul.

— Unde să fie? Ce s-a făcut? Parcă era aici?

Dar Gigantul – nicăieri. Că șoarecii, de prea mare zel,
roaseră și coala de hârtie, prefăcându-l și pe Gigant în rumeguș
pentru monument...

66. Preaslăvit.

67. A fi surd.

68. A trăi comod, în belșug și în trândăvie.

POVESTEA GRÂULUI

S-a oprit un Ciocârlan într-un lan de grâu, a privit în jur și a zis:

— Uite unde am să huzuresc⁶⁸ eu! Cirli-cirli-cirli!

— Dă-mi pace, Ciocârlanule! s-a rugat Grâul. Așteaptă să mă pârguiesc. Acuma sunt încă verde, nu-ți pot hrăni puii.

— Cirli-cirli! N-am nici un chef să plec de aici! Doar dacă le spui copiilor mei o poveste, Grâule...

— Eu știu să povestesc numai când Vântul mă acompaniază, foșni din mustăți Grâul.

69. Plecare, drum, călătorie.

Simțind pe aproape boarea Vântului, Grâul susură ușor.
— Atunci ascultați-mă... A fost o vreme când nu eram decât un grăuncior vesel și cam năzdrăvan din fire. Niciodată nu-mi găseam astâmpăr și eram oricând pornit pe ducă⁶⁹. De aceea mare mi-a fost supărarea când, într-o zi, m-am pomenit legat într-un sac. Plângeam cât e ziulica de mare și tânguiam: unde-i câmpul meu cel întins! De ce nu mă dă nimeni în scrânciob⁷⁰? De ce n-am glasul mierlei? Iar Soarele cel minunat după ce nor s-a ascuns, că nu-l mai văd deloc?!

Cineva a prins să mă ocărăscă⁷¹:

— Dar mai taci odată, zăludule⁷²? Vrei să te audă Șobolanul? Să ne facă de petrecanie la toți?

Mă ocărau frații mei, înghesuiți ca mine în același sac!

A trebuit să tac. Căutam să mă strecur mai aproape de gura sacului, să mă ajungă măcar o șuviță de lumină că tare întuneric mai era în sacul acela buclucaș. Dar cum toate în lumea asta au un sfârșit, mă pomenii într-o bună dimineată că-s trezit din somn și săltat în sus, de parcă sacul făcuse aripi. Îmi zângănea în urechi pocnetul unei darabane⁷³, cât despre mine, jucam ca ursul pe jărat! Halal hostropăț⁷⁴ se încinsese împrejur-mi, mai dihai⁷⁵ ca la nunta treieratului! După lânzezeala din sac mă bucuram că pot țopăi așa de bine!

— Zoriți cu alesul prin ciur! comandă careva.

Mi-a părut rău când s-a sfârșit hostropățul acesta vesel.

Dar nu de multă vreme. Fiindcă iar îmi dădu cineva blende⁷⁶ în slăvi.

70. Leagăn.

71. A certa, a mostra, a dojeni.

72. Smintit, țicnit, nebun; zăpăcit.

73. Tobe.

74. Dans popular.

75. Mai mult, mai grozav, mai ceva.

76. Imbrânceană, brânci.

77. Răzor, hotar, fâșie nearată dintre două ogoare.

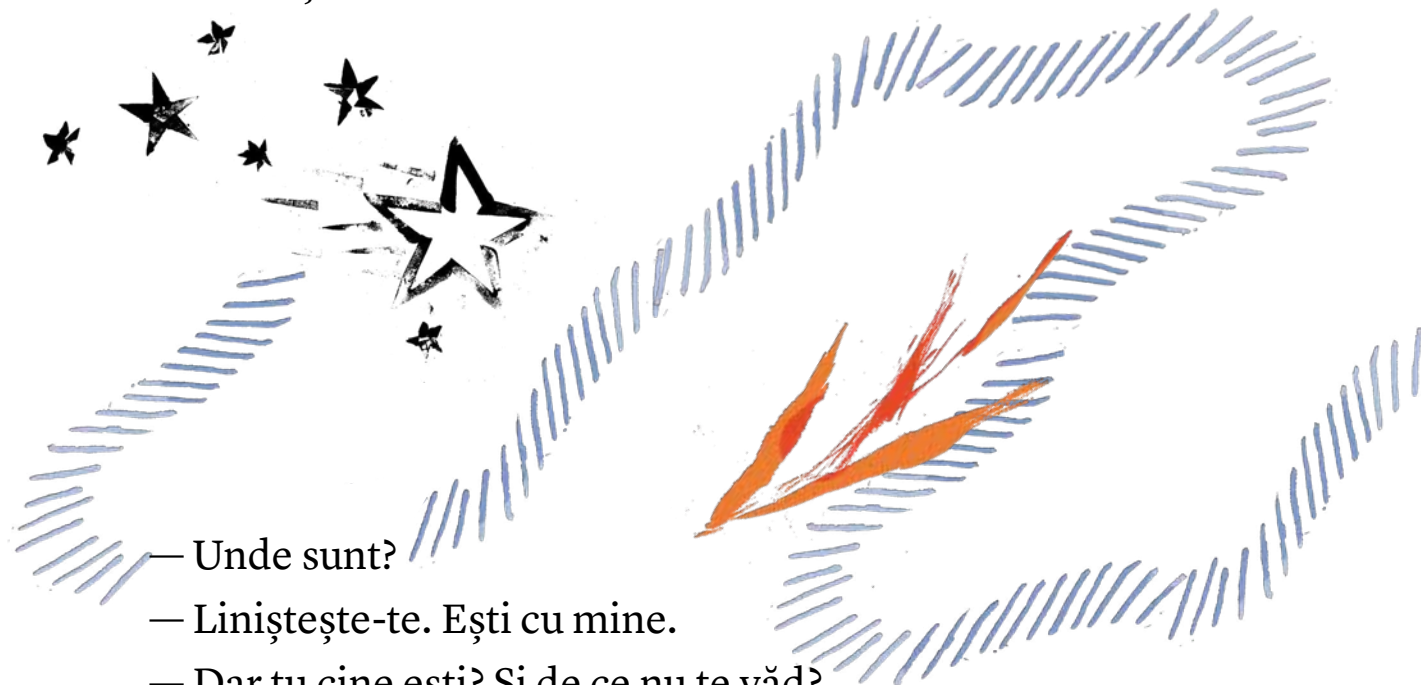
De data aceasta pe lângă darabană se mai auzea și un pufăit de mașină.

— Pregătiți-vă de semănat! Îndreptați tractorul spre hat⁷⁷! auzeam același glas.

Și iar au pornit motoarele: nu-mi încăpea sufletul în coajă. Nu mă mai temeam de piatra morii. Nici grija valurilor nu purtam! Mă temeam să nu nimeresc în vreo mlaștină sau undeva la o margine de arătură, pradă ciorilor și șoarecilor. Nu vă puteți închipui bucuria mea când m-am văzut singur-singurel, undeva în inima pământului.

— Să trag un pui de somn, pe urmă voi vedea ce-i cu mine! mi-am zis. Și am adormit buștean.

Când m-am trezit, împrejur era beznă, de data aceasta s-o tai cu cuțitul.

— Unde sunt?

— Liniștește-te. Ești cu mine.

— Dar tu cine ești? Și de ce nu te văd?

— Nici n-ai să mă vezi. Aici e întuneric. Iar eu sunt ogorul de pământ care te-a primit. De-acum încolo eu te-oi adăposti și ți-oi purta de grijă!

78. A muștra, a dojeni, a certa.

— Nu vreau! am strigat. Lasă-mă afară! Dă-mi drumul, Brazdă urâcioasă!

— Hai, hai, fii cuminte! M-a probozit⁷⁸ Brazda. O să vină vremea și ai să ieși singur afară. Însă acum nu se poate.

— De ce, mă rog, nu se poate?

— Fiindcă ești slab, firav. Te înghite cu tot cu colți cioara! Trebuie să crești, să mănânci bine, să prinzi puteri.

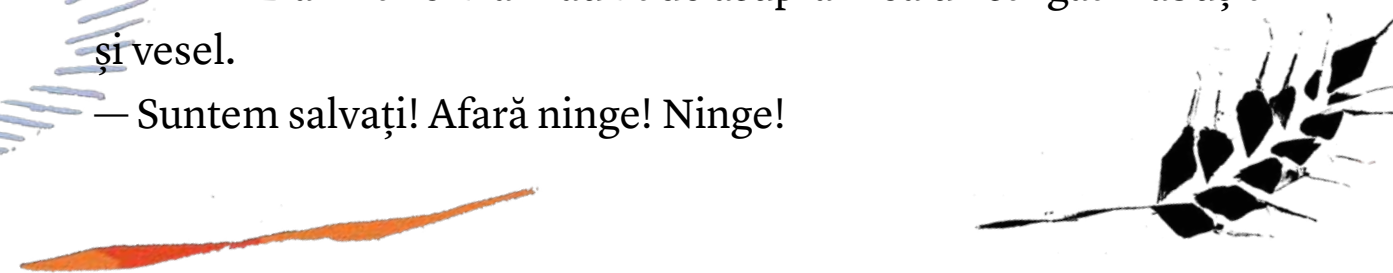
— Dar am nevoie de lumină! Strigam și încercam să împing Brazda ca să ies afară. Nu izbuteam. Am hotărât să mai aștept. În scurtă vreme m-am obișnuit cu singura mea prietenă. Cu Brazda puhavă⁷⁹. Cu atât mai mult că ea-mi purta de grijă ca o mamă. Se stăruia să nu apese prea tare, iar când îmi era sete ori foame, îmi aducea tot ce voiam. Dar degrabă am auzit-o că se plânge: „Of, ce mai întârzie și Ploaia asta!” Simțeam și eu că mi se face sete și parcă mă sleiam de puteri.

— Vreau apă! mă rugam. Brazda mă auzea. O simțeam cum se strânge ca un burete, ca să-mi picure măcar un strop pe buzele însetate.

— E greu, nu plouă! ofta dânsa.

Dar într-o zi am auzit de asupra mea un strigăt înăbușit și vesel.

— Suntem salvați! Afară ninge! Ninge!

De bucurie am ridicat și eu capul să văd cum ninge. Dar n-am văzut nimic, fiindcă deasupra mea era țărână umedă. Ceva, totuși, se petrecea sus. Simțeam că cineva nevăzut îmi dă vlagă, îmi

79. Moale, umed.

80. A se mânia, a se înfuria, a se răsti la cineva.

stropește puterile. Îmi era strașnic de bine și de aceea mă întindeam în toate părțile mereu și se părea că nu-mi ajunge loc. M-am pomenit cu niște mustăcioare, care se lungeau văzând cu ochii și cu care sugeam de minune apa. În același timp, sporea dorul meu să văd mai repede ce se petrece afară. Și Brazda nu se mai oțăra⁸⁰ la mine să mă astâmpăr, ci parcă mă îmbia să cresc mai tare în sus. O înghionteam din toate părțile, iar ea nici nu crâcnea. Doar uneori mă prevenea grijuliu:

— Fii atent, vezi să nu-ți frângi colțul firav!

Bună prietenă, n-am ce zice. Îmi dă să beau și să mănânc atât cât ar fi ajuns pentru zece de-alde mine.

— Mănâncă, mănâncă! Să crești voinic! Mă lăuda și mă îmbărbăta, răbdând toate ghionturile mele. Parcă voia să-mi încerce puterile. Iar mie îmi creștea inima și mai vârtos, voind să-i dovedesc că nu mai sunt o sfrijitură de bob, cum mă aflam la început, dar am crescut în toată legea și acum am chef să-mi măsoar puterile până și cu cioroii cei hrăpăreți...

Și Brazda parcă mă înțelegea, surâdea stăruințelor mele.

Într-o zi am auzit-o:

— Când ai să fii vrednic, ai să răzbați!

Aceste cuvinte m-au bucurat atât de mult, încât am făcut o smucitură puternică și, deodată, am scos un țipăt de uimire:

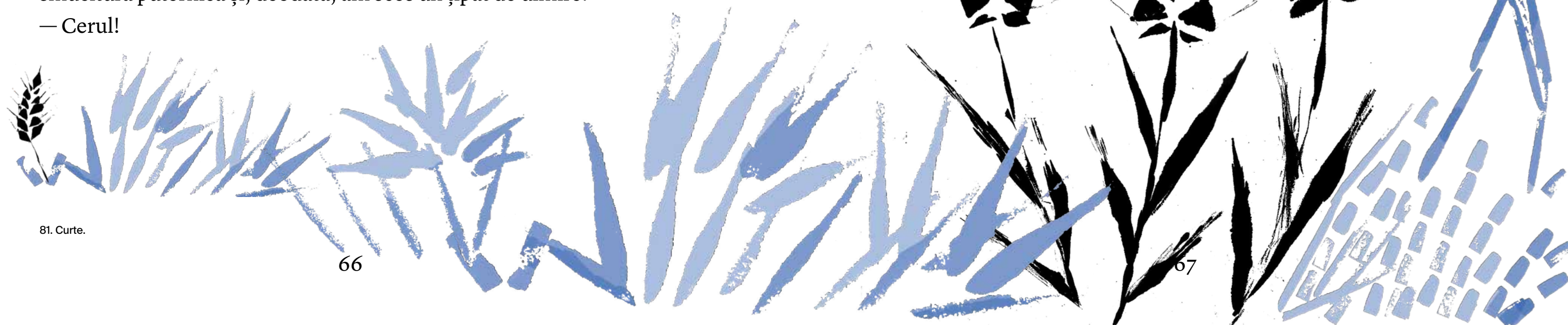
— Cerul!

Vă închipuiți cât de fericit eram. Tot atunci, sub mine, am auzit glasul atât de bine cunoscut al Brazdei:

— Ai învins, colț de Grâu! Fii semeț și îndrăzneț! Să tot crești și să rodești!

Grâul a tăcut. A tăcut și Vântul. Iar Ciocârlanul s-a ridicat cu toți puii după el. A zburat să se hrănească pe drumul dintre ogoare cu grăunțe risipite din urma carelor și mașinilor. Dar de Grâu tot nu uita. Îi ținea de urât, cântându-i în slăvilă cerului, seara și dimineața:

— Cirli-cirli! Cirli-cirli!..

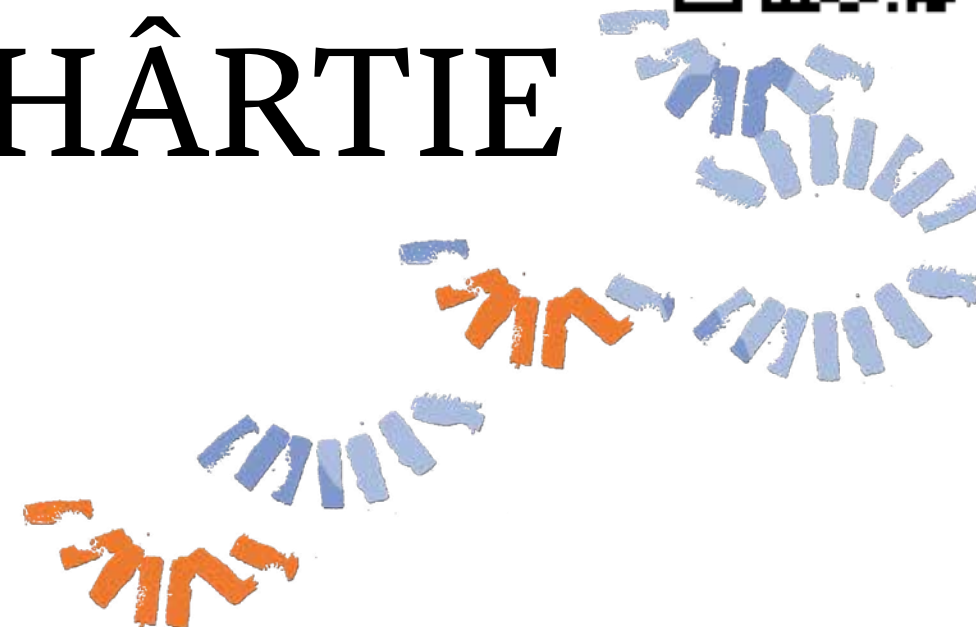
ARIADNA ȘALARI

n. 27 septembrie 1923, Cetatea Albă – d. 3 august 2016, București

Adriana Șalari a absolvit Institutul Politehnic din București (1947). Între anii 1947 și 1949, a colaborat la revista bucureșteană „Flacăra”. În 1953, s-a stabilit la Chișinău, fiind profesoară la o școală de cultură generală. A urmat Cursurile Superioare la Institutul de Literatură „M. Gorki” din Moscova (1959).

A debutat cu povestiri pentru copii, îmbrățișând mai târziu genul romanului și creând personaje ale căror destine sunt profund marcate de calamitățile istoriei: război, foamete, deportări, repatrieri, lagăre de concentrare. Cărțile pentru copii „Povestea copăcelului” (1962), „Ploaie cu covrigi” (1965), „De-a mijatca cu soarele” (1971), „Ștregarii” (1974), „Năzdrăvanii” (1977), „Năsturel” (1979), „Alerguș” (1981) sunt adresate copiilor preșcolari și celor din clasele primare. A publicat romanele: „Se-ntâlnesc pământurile” (1956), „Oameni și destine” (1961), „Valul lui Traian” (1968), „Tăceri răscolite” (1982), „Labirintul” (1990), „Venetica” (1998).

ASCULTĂ GIGANTUL DE HÂRTIE

Povești de Ariadna Șalari recuperate din volumul „Năzdrăvanii”, editura Lumina, Chișinău (1977) și „Literatura Moldovenească pentru Copii. Crestomație pentru școlile pedagogice”, editura Lumina, Chișinău (1988).

CÂNTEC DE LEAGĂN

Mama stinse lumina și ieși din odaie. Câteva clipe totul se pierdu în întuneric, apoi, încetul cu încetul, începură să se deslușească ochiurile de la ferestre, tabloul de pe perete, măsuța, cele două scaune. Iar puțin mai târziu, când luna, ce ajunsese în dreptul ferestrei, aruncă un mănunchi de raze argintii în odaie, Răduc deosebi bine toate lucrurile din jurul patului său. Mai privi încă o dată la ghiozdanul nou-nouț de pe masă și închise ochii.

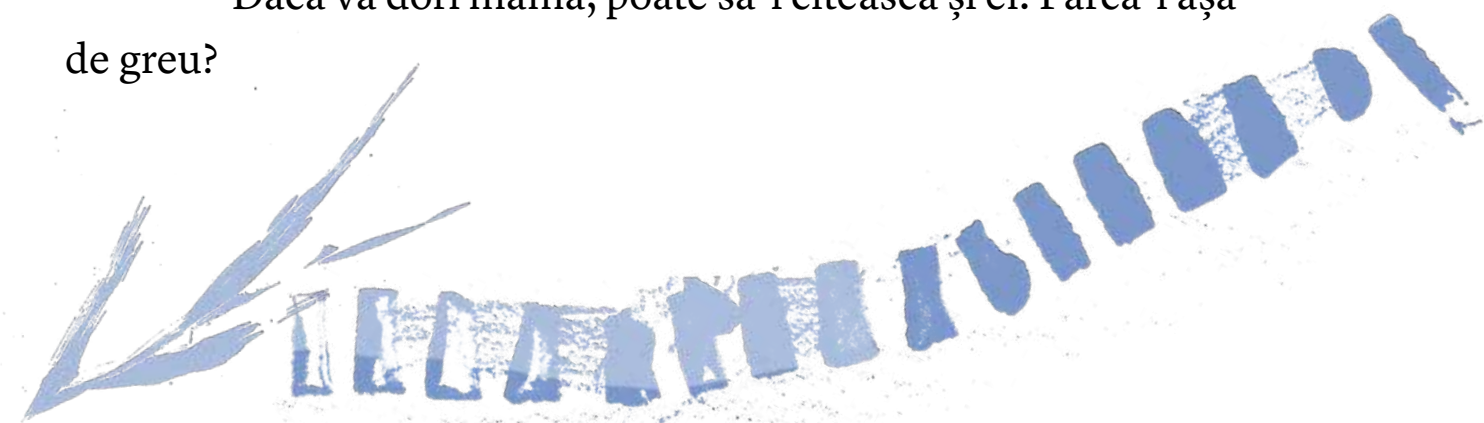
Dar somnul nu-i venea. Când era mai mic, mama, adormindu-l, îi cânta:

„Vino, moș Ene,
Pe la gene.
Pe Răduc să mi-l adormi...”

Și Răduc adormea în legănatul cântecului, sub vraja dulce a glasului mamei. Dar în seara asta se vede că moș Ene nu ajunsese încă la casa lor, pentru că Răduc stătea cu ochii deschiși, ascultând lungă poveste ce-o depăna în fiecare seară frunzele bătrânului nuc de lângă fereastră.

Și în ograda⁸¹ școlii sunt doi nuci bătrâni. Numai că nu-s așa de frumoși ca nucul lor. Dar nu-i nimic... Va învăța să citească și să scrie, va învăța poezii și cântece noi. Și n-o s-o mai bată la cap mereu pe mama să-i citească povești. Va lua singur-singurel cartea și va buchisi⁸² la povești cât îi va pofti inima.

Dacă va dori mama, poate să-i citească și ei. Parcă-i așa de greu?

Numai Petrică al lui badea Lăzărel spune că-i greu să înveți carte. Vrea să-l sperie. Dar Răduc nu se sperie cu una, cu două. De ce să-i fie teamă de niște litere?

Interesant, cu cine o să stea în bancă? O s-o roage pe învățătoare să-l lase să stea cu Sănduț. Ea o să-i de voie, mama zice că e tare bună...

Răduc tresări. Rămase nemișcat cu ochii pironiți la luna ce părea că-și lipise obrazul de geam. Își auzise numele rostit tare de mama. Câteva clipe, în odaia de alături, se lasă tăcere, apoi din nou răsună glasul mamei:

82. A citi sau a învăța ceva cu migală.

83. A bate din palme. Tăpușe, joc popular pentru copii.

— Nici nu-mi vine a crede că mâine va fi școlar...
 — Au trecut repede anii, Marie. Tare repede au mai zburat. Acum vorbea tata și Răduc parcă-i vedea zâmbetul cald de pe față.
 — Îți aduci aminte cât de mic era atunci, când l-am luat?
 — Da, așa de slăbuț era, mititelul!..
 — Câteodată mă gândeam cu teamă că n-o să mai iasă om din el... Și iacă acuma...
 — E flăcău, râse tata.

Apoi tăcură amândoi. Și, în liniștea ce se lasă, Răduc își auzi bătăile speriate ale inimii. Ce fel de vorbe sunt astea? Ce vrea să spună mama? „Cât de mic era atunci când l-am luat...” De unde l-au luat? Nu-și putea închipui. Era ceva tare greu de înțeles, o taină pe care mintea lui n-o putea pătrunde...

Și când glasul mamei străbătu iarăși până la dânsul, Raduc își înalță capul de pe pernă să audă mai bine.

— ...nici nu-mi vine să cred că nu sunt mama lui adevărată...

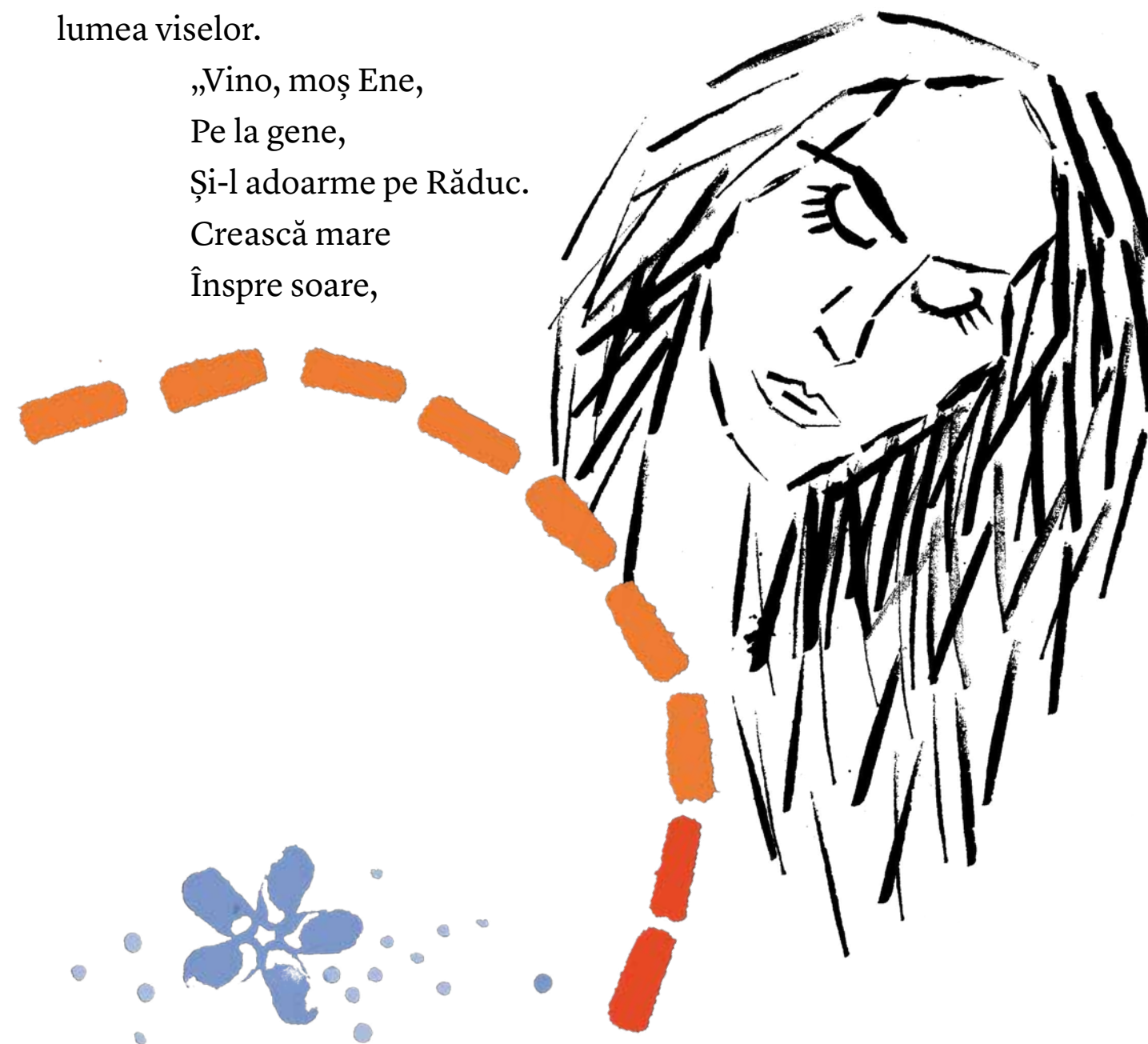
Ce-a răspuns tata, Răduc n-a mai înțeles. A fugit și luna din fereastră, în odaie s-a făcut deodată întuneric, patul a început să plutească, legănându-l într-o parte și-n alta, au dispărut ghiozdanul și hăinuțele noi, iar din ochi lacrimile au pornit să alunece încet pe obraji.

Adică mama nu-i mama lui adevărată? Atunci care-i mama lui adevărată? Unde-i?... De ce l-a dat alteia? Iată, el are o altă mamă, pe care n-o cunoaște, nici n-o ține minte. Poate și alt tată? A venit mama asta de acum, l-a luat de la mama lui de atunci și l-a adus în casa în care trăiește acum. Și au trecut atâția ani, iar lui nu i-au spus că el a avut altă mamă.

Poate își va reaminti de mama lui adevărată? Oricât de mic ar fi fost, dar pe mama n-o putea uita. În fiecare seară, când se culca,

mama venea să se joace cu el, îi spunea povești cu feți-frumoși și zmei, apoi începea un cântec de leagăn care, încet-încet, îl ducea în lumea viselor.

„Vino, moș Ene,
 Pe la gene,
 Și-l adoarme pe Răduc.
 Crească mare
 Înspre soare,

Ca voinicul nostru nuc...”

Și tare mult mai seamănă mama lui de atunci, care poate era cea adevărată, cu mama de acum – același glas, aceiași ochi, același păr, același zâmbet, aceleași mâini moi și calde care-l mângâiau...

Apoi își aduce aminte cum a fost odată bolnav. Tare bolnav. Zi și noapte mama stătea la căpătâiul lui, îi dădea leacuri, îi citea

cărți, îi arăta poze și fotografii, ba se juca cu dânsul uneori, când el se simțea mai bine; cu mâna ei îi dădea să mănânce, îl schimba mereu în haine curate, se bucura și plângea încet lângă dânsul...

Care mamă să fi fost? Aceea de atunci ori aceasta de acum?

Nu putea să înțeleagă oricât de mult stăruia, pentru că amândouă semănau tare mult ori, poate, pentru că el era încă prea mic. Dacă le-ar fi văzut pe amândouă în față acum, poate că i-ar fi fost mai ușor să înțeleagă care-i mama lui adevărată. Dar el era singur, în odaie întuneric, și numai vântul se juca pe la fereastră, foșnind vesel din frunzele nukului.

Răduc oftă încet, parcă i-ar fi fost teamă să nu-l audă careva. Simți cum pe inimă i s-a lăsat ceva greu, apăsător, dar ce – nu putea pricepe. Și-i venea să plângă cu hohote, că ce putea să fie mai greu decât să afli că mama ta nu-i mama adevărată, iar cea adevărată nu mai este și nu știi nici măcar cum arată ea.

Dar poate că el n-a înțeles bine? Atât de neașteptat răsări gândul acesta, încât Răduc își opri și răsufarea. Și, în aceeași clipă, auzi deslușit glasul mamei.

— Puișorul nostru o fi dormind demult.

„Țin minte, mama totdeauna îmi spunea așa”, se gândi Răduc.

— E vremea să ne culcăm și noi, zise tata. Măine trebuie să ne sculăm mai devreme...

— Mă duc numai să văd cum doarme Răduc.

În prag apăru mama și Răduc închise îndată ochii. „Când o să vină lângă mine, am s-o întreb încet ca să nu audă tata”, hotărî el, strângând și mai tare pleoapele, ca să nu observe mama că el nu doarme.

Nu i-a simțit apropierea. L-a făcut să tresară sărutul ei cald și mângâierea lină a mâinii ei moi. Din zeci de mâini ar fi recunoscut fără nicio șovăire mâinile acestea. Din sute de sărutări i-ar fi deosebit sărutul ei. Din mii de glasuri ar fi auzit îndată glasul ei duios, care doar pentru el știa să cânte așa de frumos:

„Vino, moș Ene,
Pe la gene...”

I se uscară lacrimile din colțul ochilor și o bucurie mare și caldă îi descreți fruntea. Aproape, aproape de tot era mama lui bună, adevărată. N-o vedea pentru că genele-i deveniseră grele și nu le mai putea deschide. Dar o simțea cu toată făptura lui, parcă o auzea cum îi cântă:

„... și-l adoarme pe Răduc. ✨
Crească mare...” ✨
Și Răduc adormea cu sufletul împăcat. ✨

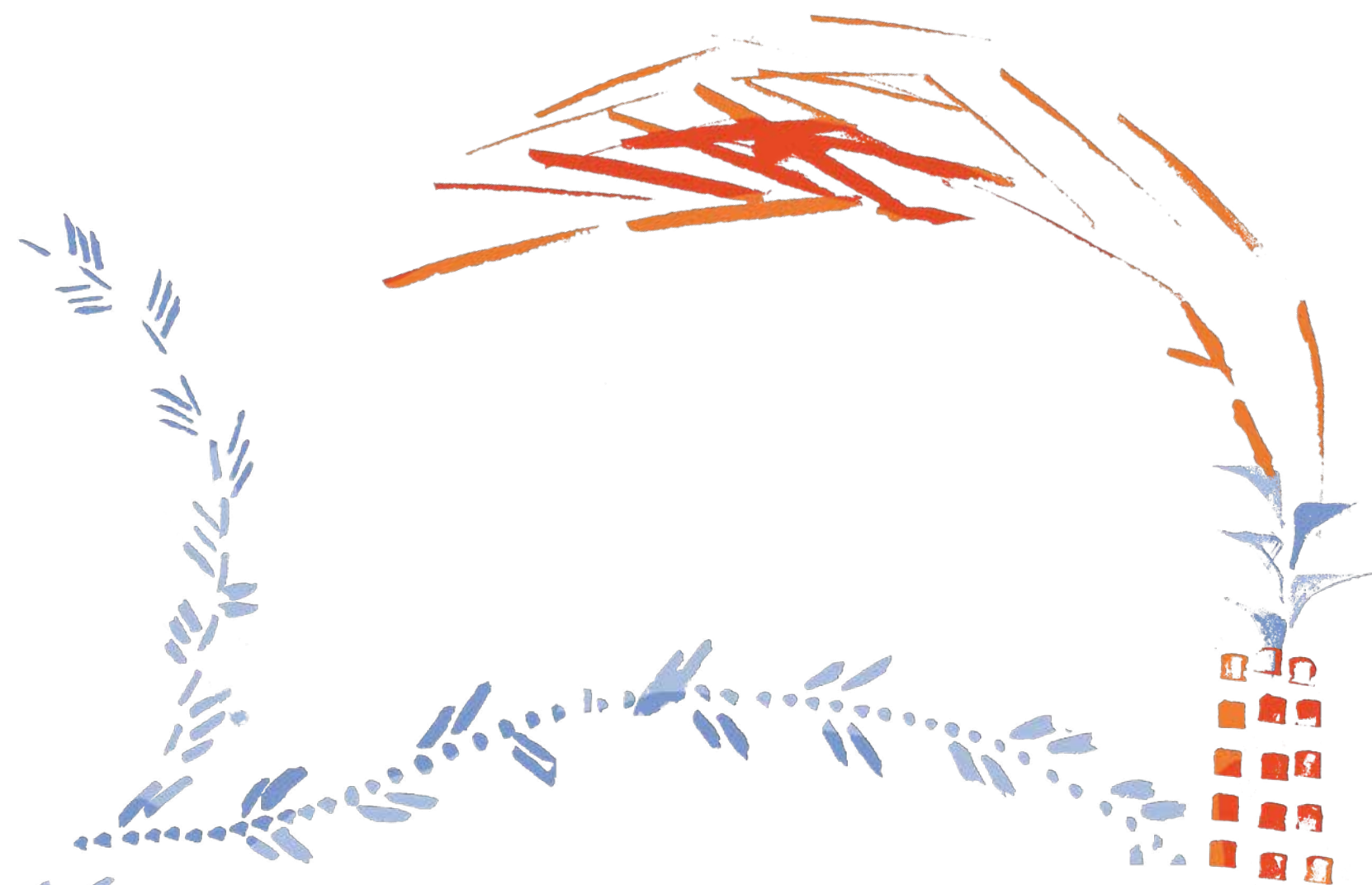
GHEORGHE GHEORGHIU

n. 30 martie 1922, Vulcănești – d. 4 aprilie 2009, Chișinău

Gheorghe Gheorghiu a studiat la Liceul de băieți „Regele Carol II” din Bolgrad (1934-1940) și la Institutul Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău (1951-1956). A activat ca învățător, șef de secție și redactor-șef adjunct la revista „Nistru”, consultant la Uniunea Scriitorilor, redactor-șef la Editura „Literatura artistică”.

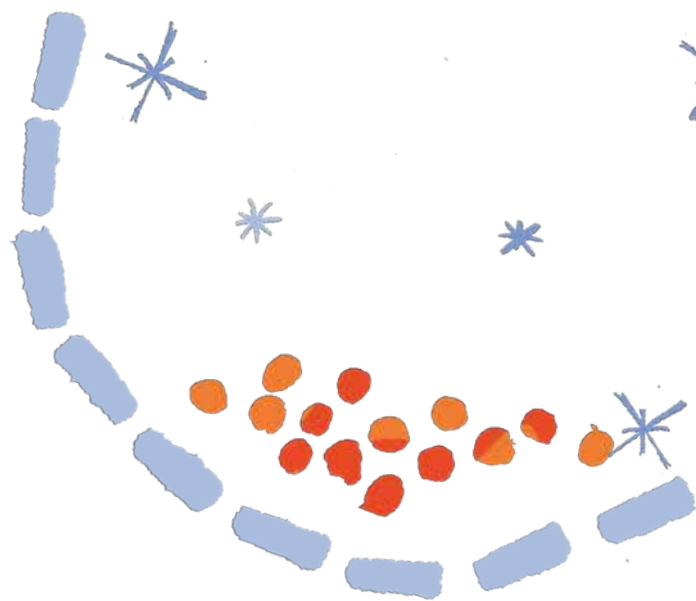
Debutază editorial cu volumul de povestiri „Început de primăvară” (1955). Scrie pentru copii, se manifestă și ca romancier, prezintă un interes deosebit memoriile și eseurile sale despre scriitorii din Bugeac în perioada interbelică. A publicat: „Drumuri și poteci” (1958), „Cântec de leagăn” (1958), „Bună dimineața” (1961), „Pasărea albă” (1962), „Ștrengărița” (1963), „Căldura pământului” (1964), „Poartă spre lume” (1965), „Poiana ciutei” (1966), „Ursa Mare” (1969), „Căpitanii fulgerului” (1972), „Ninsori în primăvară” (1974), „Bună ziua... Mulțumesc... La revedere...” (1979), „Trandafirul albastru” (1980), „Întoarcere la dragoste” (1984), „Veverița din pinul albastru” (1985), „Livezi în floare” (1986), „Destine literare” (1999), „Rătăcind prin ani. Memorii, file de jurnal” (2005).

ASCULTĂ CÂNTEC DE LEAGĂN

Povestire de Gheorghe Gheorghiu recuperată din volumul „Bună ziua... mulțumesc... la revedere...”, editura „Literatura artistică”, Chișinău (1979).

MĂRUL DE ZĂPADĂ

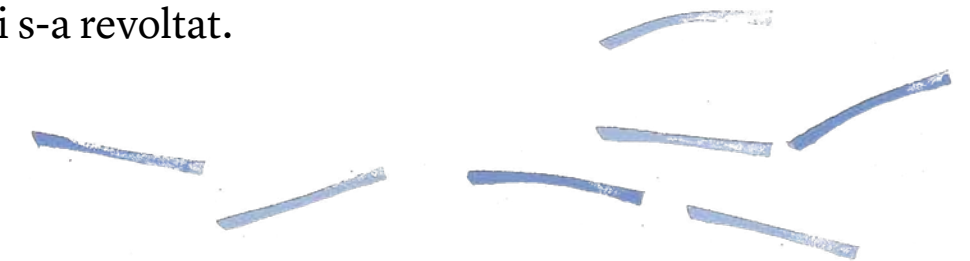
Până la vârsta de patru ani, Ionel a fost singurul copil în familie. Mama, tata, bunica, bunicul, o mătușă și doi moși își revărsau asupra lui cu multă dărnicie marea lor dragoste. Atâta răsfăț și iubire mai rar. Nu dovedea să-l lase unul din brațe, că pe dată îl înhăța altul, iar ceilalți făceau coadă, bătând tăpușele⁸³, topăind și zbârnâind fiecare în felul său. Numai să-l distreze puțin, să-i stoarcă un zâmbet, să-i câștige bunăvoința.

Atâta dragoste era în stare să te înăbușe, Ionel însă o suporta dârz, cu mult cumpăt și înțelepciune.

Jucării avea atâtea încât nu reușea să le strice pe toate, o parte din ele rămâneau noi-nouțe în dulap și când mama pleca la vreo onomastică străină, nu mai trebuia să treacă pe la magazin,

avea ce duce. Uneori le dăruia chiar el singur, fără nici o părere de rău, la copiii din curte. Se despărțea de ele cu multă ușurință, știind că în locul celor date vor veni altele mai bune, mai frumoase, mai dorite.

De la grădiniță Ionel rar venea direct acasă. Bunicul locuia chiar peste drum de grădiniță și, lucru știut, până venea mama ori tata după el, bunicul ori bunica demult îl treceau drumul și-i puneau la dispoziție toată locuința, „ca s-o mai încălzească cu suflarea lui”, cum îi plăcea bunicii să spună. La bunicul opreliști⁸⁴ nu erau, întorcea casa cu susul în jos și totul îi era îngăduit. Orice boroboată⁸⁵ de-a lui stârnea numai haz și veselie. Libertatea cea mare însă Ionel o avea când se ducea la unchiul Alecu. Toate aparatele de radio, magnetofonele și șurubelnițele erau ale lui. Nu-i era interzis absolut nimic. Până și chibriturile îi stăteau la dispoziție. Unchiul Alecu îl învăța să construiască din ele turnuri, căsuțe și alte jocuri. Dar a văzut mama și s-a revoltat.

— Ce mai înseamnă și asta? Ia dați încoace chibriturile, repejor!

— N-ai nici o grijă, eu sunt de față, a încercat unchiul Alecu să se îndreptățească.

Dar mama n-a stat să-l asculte, a strigat puțin și chibriturile au fost scoase din joc.

— Femeile acum au putere, măi Ionel, trebuie să ne supunem, a zis unchiul Alecu, făcându-i din ochi ștregărește. Adică, lasă că găsim noi altă treabă și mai și. Credeți că n-au găsit. Au prea găsit. Unchiul

84. Opre, interzicere.

85. Poznă.

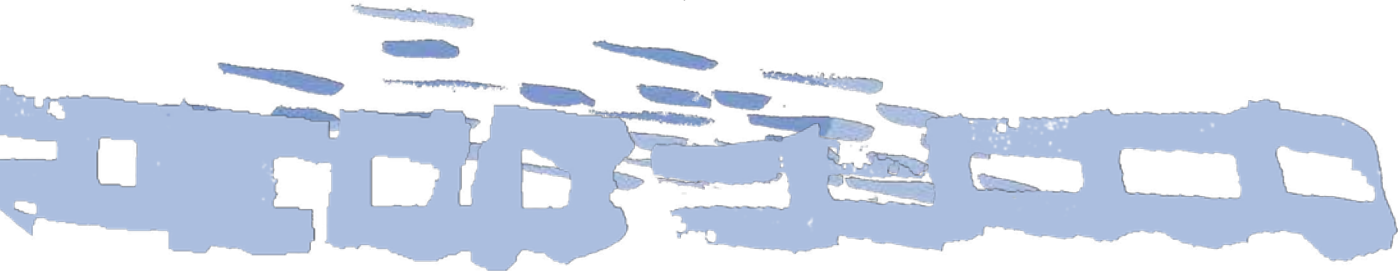
86. Trai comod și lipsit de griji.

Alecu la jocuri e mare meșter. Orice cratiță o preface în tobă.

A dus-o Ionel tot într-un huzur⁸⁶ și răsfăț câțiva ani până când odată a venit bunicul să-l ia de la grădiniță c-un buflei⁸⁷ de fată bălaie în rochiță numai volane și c-o fundă albastră în păr.

— Iaca, Ionel, asta-i Steluța, verișoara ta, a spus solemn bunicul, bagă de seamă să n-o obijduiești⁸⁸.

Auzise el că pe undeva crește o Steluță, dar până acum nu-i dăduse mare importanță. Creștea, lasă să crească, ce-i pasă lui. Acum, însă, când a văzut-o că se ține lipită de bunicul ca nasturele de haină, Ionel a prins să se uite altfel la toată povestea aceasta. Nu-i făcea nici o plăcere faptul că bunelul a venit cu dânsa după el la grădiniță. Nu mai zic că Steluța părea să fie o încrezută și o țâfnoasă fără pereche. Nici n-au dovedit să schimbe două vorbe că ea a întins piciorul drept înainte, anunțându-l destul de veninos:

— Sandalele mele sunt mai frumoase ca ale tale.

— Ba ale mele sunt mai frumoase, a sărit Ionel pe loc în apărarea sândăluțelor sale, pe care până acum nici nu știa bine de ce culoare sunt.

— Ale mele sunt noi, s-a fudulit Steluța.

— Și ale mele-sunt noi, nu s-a lăsat Ionel, cu toate ca sândăluțele lui aveau boturile stâlcite.

— Bunicule, așa-i că ale mele-s mai noi? a apelat Steluța la autoritatea bunicului.

87. Copil dolofan.

88. A neîndreptăți, a jigni, a ofensa.

89. Neastâmpărat, obraznic.

— Ale tale, ale tale, s-a grăbit s-o liniștească bunicul pe Steluța.

Și Ionel pentru prima dată în viață a simțit că el a trecut pe planul doi. Nu se întâmplase parcă nimic deosebit, însă lui nu-i mai venea să meargă alături de bunicul. Adică mergea el, dar nu mai avea aceeași plăcere ca atunci când mergeau numai în doi și bunicul era în întregime al lui. Să se țină și el de mână bunicului cum se ținea Steluța i s-a părut deodată înjositor, umilitor. Altă socoteală să mergi singur de capul tău, zbughind-o înainte ori rămânând înadins mai în urmă ca să te joci cu vreun bulgăre. Iar când la jumătatea drumului Steluța a prins a scânci, cerând ca bunicul s-o ia în brațe, c-o dor picioarele, Ionel, plin de dispreț, a îngânat-o de câteva ori și i-a întors spatele. Nu mai voia s-o știe. Așa o alintată, câțiva metri nu poate merge pe jos. I-a întors spatele. Ușor de spus, i-a întors. Însă cum să i-l întorci, dacă ea s-a statornicit la bunicul în casă, devenind mare stăpână. Lua căciula bunicului și o arunca în aer ca pe o minge, încăleca pe mătură și gonea prin odăi de parcă ar fi fost la hipodrom, iar când Ionel a încercat să-i smulgă mătura din mâini și s-o pună la loc, a ridicat un țipăt de părea că o înjunghie cineva. Au alergat la țipătul ei într-un suflet bunicul și bunica, dar, în loc s-o mustre pe Steluța, l-au găsit pe el vinovat, chipurile, de ce n-o lasă în pace să facă ce vrea. Pe el, pe Ionel, l-au ocărât și l-au certat, iar pe țuvlica⁸⁹ de Steluța au luat-o în brațe, au sărutat-o și au liniștit-o. Era mare nedreptate la mijloc. Ionel a încercat să lămurească, dar mai tare s-a încurcat.

Și, fiindcă nu vedea cam cine ar putea să-l înțeleagă și să-i facă dreptate, s-a repezit singur spre Steluța și i-a smuls funda cea albastră din păr.

Din ziua aceea casa bunicului și-a pierdut farmecul pentru

90. Hărmălaie, gălăgie.

Ionel, a devenit strâmtă. Oricând ar fi venit, Steluța îi stătea de-a curmezișul drumului. La masă Steluța voia numaidecât să stea pe taburetul pe care sta Ionel, să bea lapte din ceașca lui, să mănânce cu lingura lui, să se joace cu jucăriile lui. Chiar dacă Steluța nu era de față, totuna îi strica dispoziția. La fiecare pas auzeai:

- Mai încet că doarme Steluța.
- Nu face gălăgie să n-o trezești pe Steluța.
- Bunicul se plimbă cu Steluța.

Steluța și iar Steluța. O plăcere mai mare nici că se poate. Ca înadins, unchiul Alecu plecase pe vreun an și jumătate la niște cursuri, iar mătușa Chiliuța, după lucru, în loc să stea acasă, venea la bunicul și se juca cu cine credeți? Cu Steluța. Nu-i vorbă, îl mai ciupea uneori de obraz și pe Ionel, cerându-i să-i spună vreo poezie învățată la grădiniță. Dar când el începea a declama poezia, mătușa Chiliuța uita că ea însăși l-a rugat s-o spună, îi întorcea spatele și o dragostea pe Steluța.

Indispus, Ionel a rărit-o cu vizitele la bunelul. Acasă cel puțin jucăriile lui erau ale lui, ce voia aceea făcea cu ele. Să te joci singur, însă, nu e chiar atât de vesel. La bunicul, chiar dacă se mai încăiera cu Steluța, totuși parcă era mai bine. Ionel a prins a-i duce dorul Steluței, însă era de ajuns să se întâlnească din nou că se certau și bosumflau. E greu să fii prieten cu fetele când ai patru anișori. Uite, dacă în locul Steluței ar fi un băiat, altă socoteală.

— Mamă, vreau să-mi cumperi un frățior, a rugat-o el într-o zi pe mama. Mama s-a gândit ce s-a gândit și i-a spus tatei dorința lui Ionel.

— Eu tare știu, a căzut tata pe gânduri, că, poate cu bună seamă, omul, dacă n-are frați, devine avar, egoist, trăiește numai pentru sine. Nu vezi, un pom și dacă crește singur, îl rupe vântul.

Peste câțva timp tata, venind după el la grădiniță, i-a adus la cunoștință că mama, în sfârșit, i-a cumpărat un frățior, care-l așteaptă acasă. Bucuria lui Ionel e greu de descris. Vestea îl năucise. De bucurie și zăușală⁹⁰ a îmbrăcat haina pe dos, iar când a dezbrăcat-o s-o îndrepte, nu-i nimerea mânecile. Uitănd să-și lege la gât fularul și să se încheie la cămașă, a pornit glonț spre casă să-și vadă fratele. Tata abia reușea să se țină de el. Tare ar mai fi dorit să treacă pe la Steluța și să-i spună: „iaca, am un frate, dar tu n-ai”. Ce mutră ar face. Ei, dar lasă, se duce altă dată, mai întâi să-și vadă fratele. A urcat scările val-vârtej, a bătut nerăbdător la ușă. Până la sonerie trebuia să ajungă, iar tata mergea prea încet în ziua aceea. Ușa i-a deschis-o mama, palidă, dar cu zâmbetul pe buze.

— Știi, Ionel, ți-am împlinit dorința.

— Unde-i? a întrebat el nerăbdător, repezindu-se în fundul odăii.

Pe pat era un ghemotoc de gherghefuri și dantele. Mama a prins să le desfacă și din ele a ieșit la iveală un pui de om mic, cât o surcică⁹¹. Ionel încă nu văzuse asemenea oameni mici. Ca să se încredințeze că nu visează, a întins o mână și l-a pipăit cu degetele.

91. Băt.
92. Vizită

Puiul de om s-a chircit și, schimonosindu-se la obraz, a prins să plângă. Și așa nu era prea frumos, acum devenise caraghios cu totul.

Lui Ionel i-a venit a râde.

— Ei?! a întrebat mama.

— E interesant, și-a dat părerea Ionel. Cum îl cheamă?

— Dănuț. Ți place?

— Aș fi vrut mai mare, a spus Ionel puțin dezamăgit.

Măcar ca Steluța.

— Crește el, n-ai grijă, l-a încredințat tata, optimist din fire.

— În fiecare seară o să-i facem o băiță cu apă caldă și ai să vezi cum o să crească, i-a lămurit mama. Vrei să-i facem o băiță?

Mai întreabă. Bineînțeles că vrea, doar apa e patima lui Ionel. Tata a adus în odaie o băiță mică, din faianță albă, mama a așternut în ea un scutec, a turnat apă caldă și cu toții împreună l-au îmbăiat pe Dănuț, care se încrețea și se schimonosea de-ți venea să te prăpădești de răs, nu alta. Acum de la grădiniță Ionel nu se mai ducea nicăieri în musafirie⁹², venea direct acasă. De încerca bunelul ori bunica să-l atragă pe la dâșii, el le răspundea ca un om mare:

— Nu pot, mă grăbesc acasă să-l scald pe Dănuț.

Avea griji băiatul, ce vreți.

Îi plăcea grozav să asiste la scăldatul frățiorului, să privească cum acela se plioscăiește în apă. Uneori se încumeta să-i toarne și el câte un pumn de apă pe burtă, ceea ce-i producea o bucurie nemaipomenită. Țopăia și întreba de mama într-una:

— Ai văzut cum i-am turnat și eu apă pe burtă?

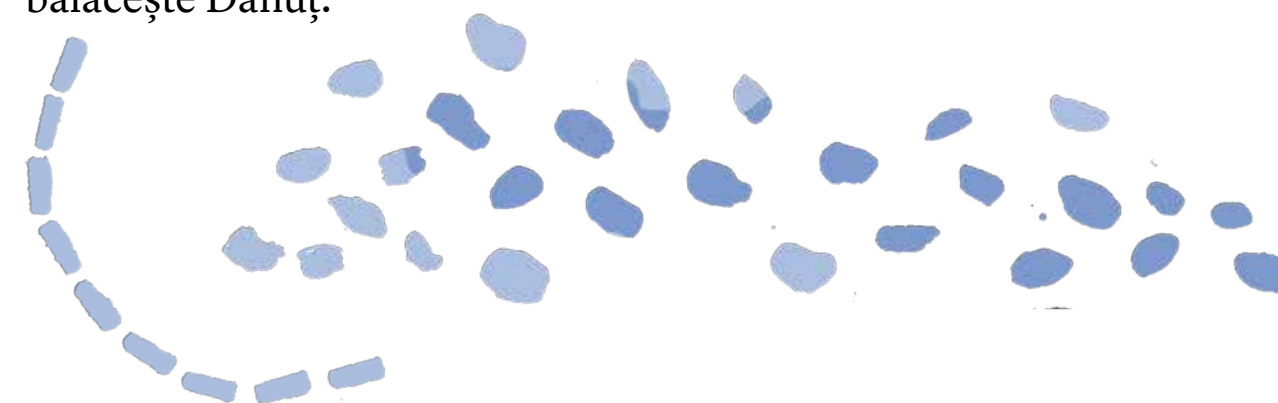
93. A se spăla mult cu săpun.

Dacă i s-ar fi dat voie, l-ar fi ținut pe Dănuț toată ziua în băița aceea de faianță. Îi plăcea să se ghilosească⁹³. Odată chiar a intrat și dânsul c-un picior în scaldătoarea lui Dănuț. Voia numaidecât să se scalde împreună. Abia l-a scos mama.

— Nu se poate, Ionel, tu ești mare, asta-i numai pentru Dănuț.

— Dacă vrei, pot să te scald în baia cea mare, i-a propus tata.

În baia cea mare Ionel n-avea nici un chef să se scalde, acolo ți se spală capul cu săpun, iar el nu poate suferi săpunul. Altă socoteală să se bălăcească aici, așa, de dragul apei, cum se bălăcește Dănuț.

Fiindcă nu i se dădea voie să facă ceea ce voia el, Ionel, puțin câte puțin, a început să piardă interesul față de scăldatul lui Dănuț. S-a plictisit. Mare plăcere — unul se scălda, iar altul numai privește. Nu mai zic că, de când se ivise Dănuț, mama și tata numai în jurul lui trebăluiau. Întruna îl înfășau, desfășau, schimbau, hrăneau, adormeau. De Ionel mai că uitaseră, atât cât îl duceau și aduceau de la grădiniță, încolo numai Dănuț și iar Dănuț. Să te mai așezi la mama în brațe — nici vorbă. Îl mai îmbrățișa ea uneori așa, c-o mână, pentru o clipă, dar în clipa următoare îl înlătura, zicând: — Dă-te la o parte să hrănesc copilul.

Vasăzică, Dănuț e copil, iar el gata, nu mai este. Ionel simțea în inimă împunsătura aceea neplăcută pe care a simțit-o

94. Bobârnac.

când a văzut-o întâia oară pe Steluța că se ține de mână bunicului. Ca să se mângâie, se ducea la lada cu jucării, le scotea, le răscolea, le desfăcea, le arunca prin casă, încercând să-și înlocuiască cu ceva căldura părintească, care nu-l mai copleșea ca odinioară. Cu venirea lui Dănuț se schimbase ceva în viața lui, dar ce nu putea să-și lămurească. Fără să vrea, trecuse în categoria celor mari, el însă era mic și simțea nevoie de mângâiere și alint. Ca să înnoade ceea ce se ruptese fără voia lui, uneori lua câte o mașinică stricată și se apropia de tata, cerând să i-o repare.

— Ia vezi că i-au căzut roțile și nu le pot pune la loc.

— Lasă-l pe tata în pace că se duce după lapte pentru Dănuț, sărea mama de colo.

Vocea ei de la un timp se înăsprise, devenise răspicată, nervoasă. Se dregea, însă, devenind drăgăstoasă când vorbea cu Dănuț. Vai, cum mai ciripea asupra lui, ca o păsărică primăvara într-un pom înflorit. Și ce cuvinte frumoase avea pentru Dănuț, cum îl mai dezmiarda: puișor, îngeraș, odor, fluturaș — să mori de invidie, nu alta. Dar parcă numai mama? Bunicul, bunica, mătușa Chiliuța și toate celelalte rudenii, care până mai ieri îl iubiseră pe Ionel, acum nu mai puteau de dragul lui Dănuț. Când veneau, se îndeseau în jurul lui, dăruindu-i felurite jucărele, pieptărașe, șorțulețe, costumașe. Lui Ionel rar cineva își mai aducea aminte să-i aducă câte ceva.

— Vai, Ionele, da' de tine am uitat, i se spunea fățiș.

— El de acum e mare, zicea în asemenea cazuri mama.

Ionel, însă, nu era chiar atât de mare și, chiar dacă era, voia și el o jucărie nouă. Dar n-avea încotro, trebuia să se mulțumească cu ceva vechi. Iar dacă uneori, de sărbători ori la onomastică, i se aducea câte una și lui, apoi numaidecât venea zgâita de Steluța și

punea stăpânire pe ea. Dacă încerca să i-o ia, era scandal. Steluța avea o voce pițigăită și puternică, că i-ai fi dat nu știu ce numai să n-o auzi.

— Las-o, Ionel, să se joace, tu ești mare și bărbat, căuta să-l convingă tata.

— Ea e la tine în musafirie, nu-i frumos să i le iei, îl susținea și mama.

— Tu te vei juca când se va duce Steluța acasă, sărea și bunica căreia i se părea că Steluța e o stea căzută din cer.

Înghițindu-și lacrimile, Ionel ceda rugămintilor celor mari, deși anume în momentul acela voia să se joace, dar nu când va pleca Steluța. Când pleca Steluța, îi pierdea pofta de joacă. Nu mai zic că Steluța pleca de multe ori, ducând cu ea și jucăriile lui Ionel.

— Lasă că ți le aduce ea înapoi, numai să fie pace, făgăduia bunica.

Și nu le mai aducea. Uita. În asemenea momente Ionel o ura pe Steluța, pe bunica, pe toată lumea. Ei, dar Steluța venea și se ducea, Dănuț însă rămânea pe loc. Și cu Dănuț era mai greu.

Când mama ieșea din odaie, Ionel venea lângă leagăn și-l privea îndelung, căutând să găsească ce-i în Dănuț atât de scump, că toți nu mai pot de dragul lui. Dar nu vedea nimic deosebit și cădea la mare încurcătură. Atât numai că era mititel cât o surcică și plângea într-una. Pentru fiecare fleac plângea. Când voia să doarmă, când voia să mănânce, când uda scutecele, ba uneori plângea și fără de

pricină. Voia în brațe la mama. Atâtea mofturi Ionel încă nu văzuse. Cum de rabdă mama și se supune? Lui Ionel i s-a făcut milă de mama.

Un pic de tihnă n-are cu Dănuț. S-a gândit ce s-a gândit până i-a venit o idee.

— Mamă, da' ce ar fi să-l ducem înapoi? a întrebat el într-o zi, punându-i mâna pe umăr ca un om în vârstă.

— Unde? n-a înțeles mama.

— Acolo de unde l-ai cumpărat. La maternitate.

Mama a zâmbit, l-a mângâiat pe cap ca în timpurile bune de altă dată când el era universul răsfățat în familie, a oftat și i-a răspuns serios:

— Eh, Ionel, dacă ar fi cum crezi tu! De ce mă mai chinui cu el atâta? Pentru tine, Ionel. Vreau să ai un frate. Știi tu cât face un frate pe lume? Mult face, Ionel, tare mult.

— Un trilion? a întrebat Ionel curios. Auzise el de la băieții mai mari din curte că trilionul e cea mai mare cifră.

— Mai mult, a zis mama. Dacă plânge, lasă-l să plângă, așa cresc băieții. Crezi că tu ai fost altfel?

N-avea încotro, trebuia să se împace cu starea lucrurilor. Dacă rabdă mama, rabdă tata, de ce adică n-ar răbda și el? Mai rău că pe Dănuț n-aveai voie să-l atingi nici c-o sfârlă⁹⁴, nici chiar atunci când plângea degeaba. Nu-i vorbă, își scotea el pârleala⁹⁵ pe Steluța. Pândea când nu erau bunicii pe aproape și dacă Steluța se fandosea prea din cale-afară, o păruia de-i mergeau fulgii.

95. A-și găsi o compensație, a se despăgubi.
96. Neîndreptățit.

Apoi o zbughea acasă și vreo săptămână nu dădea pe la bunicii.

Stătea acasă și-l privea pe Dănuț cum crește. Dănuț într-adevăr se făcuse mai dolofan, zâmbea și întorcea capul când te vedea.

— Începe să înțeleagă, se bucura mama.

Și Ionel se bucura împreună cu dânsa.

— Ionel, de azi încolo te culci pe canapea, i s-a spus într-o seară, în pătucul tău va dormi Dănuț.

Pătucul într-adevăr devenise strâmt pentru el și demult umbla vorba să se mute cu dormitul pe canapea. Lui Ionel însă îi părea rău să se despartă de el.

— De pe canapea pot cădea jos, a protestat el.

— Am să-ți pun câteva perne la margine, i-a făgăduit mama.

Asta era culmea, nu se mai sfătuia deloc cu dânsul. De dragul lui Dănuț îl alungau din pat! Ionel s-a înrăit. Demult voia el să facă un mic scandal și iată a venit timpul.

— Să doarmă Dănuț pe canapea, eu nu vreau, a declarat cu încăpățănare.

— Vorbește tu cu dânsul, că eu nu mai pot, i s-a plâns tatei mama.

Tata a încercat să-l convingă cu binișorul, Ionel continua să se încăpățâneze. Atunci tata l-a ridicat pe sus, culcându-l pe canapea cam cu zburlita. Obijduit⁹⁶ peste măsură, Ionel a plâns o bucată de noapte. Dimineața perna era udă de lacrimi, mama supărată și tata la fel. Numai Dănuț zâmbea mulțumit, gângurind în limba sa.

— Eu credeam că am un fecior înțeleghător și cuminte, dar el uite-l cum e, nerușinatul. Îi pare rău să dea pătucul frățiorului mai mic, îl dojenea mama.

— De unde s-a luat la noi în familie un asemenea harpagon? și clătina din cap a mare nedumerire.

97. Magazie, Șopron.

Ionel tăcea cu nasul în pernă. Zău că nu-i părea rău deloc după pătuc. Se încredințase că pe canapea e mai larg, mai bine, ai unde întinde picioarele. Singur nu știa ce dase peste el aseară de se împotrivise. Oricum, dar el devenise vinovatul unui șir întreg de supărări. Nu se mai înțelegea cu cei mari, relațiile se schimbau, viața devenea mai complicată. Acum rar cineva îl mai mângâia ori îi spunea o vorbă bună. Din toate părțile auzea numai dojeni, numai reproșuri. Că nu se împăca cu Steluța, că n-o asculta pe mama, că nu-l iubește pe Dănuț. În loc să dreagă lucrurile, Ionel se înrăia pe zi ce trecea. Se simțea singur și părăsit. I se părea că nu-l mai iubește nimeni, nu mai e de folos nimănui. Steluța și cu Dănuț îl scosese din inimile tuturor. În sine, Ionel suferea de cele întâmplute, dar, ambițios din fire, nu lăsa să se bănuiască ce are pe suflet.

— S-a schimbat grozav Ionel, se tânguia mama.

— Da, și nu spre bine, își dădea părerea tata.

Ce simplu ar fi fost, auzindu-i, Ionel să se apropie de ei și să le spună: Nu-i adevărat, nu m-am schimbat deloc, eu întotdeauna am fost așa, voi vă purtați altfel cu mine, de-aceea vă pare că m-am schimbat. Dar nu-i ajungea îndrăzneală, nici curajul să limpezească lucrurile. Iar cei mari, preocupați de treburi și griji, nu mai aveau timp să desfacă firul în patru. Ionel devenea tot mai închis în sine, tot mai înrăit, mai înstrăinat. E clar că nu-l mai iubește nimeni. „Am să fug de-acasă. Lasă-i să rămână cu Steluța și Dănuț, dacă până într-atât li-s de dragi” a hotărât el odată. Dar unde să fugă? A stat vreo jumătate de zi ascuns după un sarai⁹⁷, iar când a flămânzit, a ieșit la iveală. Bine că a ieșit, îl căutau toți în toate părțile. Și iar a primit un perdaf⁹⁸ bun pentru fapta sa nesocotită.

98. A certa, a mostra aspru pe cineva.

99. A se juca.

Venise iarna, căzuse o zăpadă albă și moale ca scama plopilor de sub fereastră. În curte, copiii se băteau cu cocoloși de zăpadă, își spălau fețele, se dădeau de-a rostogolul. Cei mari îi priveau îngăduitor fără să-i dojenească. Știau, zăpada e bucuria copiilor. Ionel se zbenguia în rând cu alții, când a venit bunica cu Steluța. Steluța era îmbrăcată în blăniță albă, cu șoșoni roșii și era tare mândră de sine. De cum a văzut-o, Ionel s-a gândit că ar fi bine s-o tăvălească oleacă prin zăpadă cu blănița aceea. Bunica a intrat în casă, iar Steluța a rămas să se joace cu el. Au zburdat și s-au hârjonit⁹⁹ până în amurg, Ionel era ud leoarcă. Ghetete, pantalonii, mânecile la palton musteau¹⁰⁰ de apă. Steluța se întăratase la joc și nu se mai sătura. În loc să se supere ca altă dată și să țipe, părea că chiar îi place, când Ionel o dă de-a berbeleacul prin zăpadă.

— Hai să facem un om de zăpadă, a propus Ionel, înfierbântat de joacă. Pentru un om de zăpadă, însă, zăpada era încă puțină, n-ajungea.

— Să facem atunci figuri ca la grădiniță, a zis Steluța.

Și pe loc a prins să meșterească un purceluș. Steluța avea dar la modelat figuri. Ionel, în schimb, cât nu se căznea, niciodată nu putea face nimica. Nu era ușor să recunoști, mai ales față de Steluța, că nu ești în stare să faci o figură. Câteva clipe a chibzuit cam ce ar putea el face mai ușor și a declarat:

100. A fi plin de lichid.

101. A mostra pe cineva, a bate.

— Bine, tu fă un purcel, iar eu am să fac un măr, un măr de zăpadă.

— Mărul e cel mai ușor! s-a strâmbat Steluța, dar el n-a stat să se pună cu ea în poară.

Se apucase de treabă. La grădiniță, când li se dădea plastilină, el tot mere făcea. Mere și cartofi. Așa că n-avea ce se teme. A luat un cocoloș de zăpadă, l-a rotunjit, l-a netezit, i-a înfipt un bețișor în loc de coadă și mărul a fost gata. Așa credea el.

Steluța, însă, a făcut o mutră strâmbă, când l-a văzut.

— Acesta-i măr?

— Măr!

— Mărul acesta seamănă cu un ou.

— Eu ouă nu mănânc, dar mere mănânc.

— Atunci mănâncă-l.

— Și am să-l mănânc.

— Să te văd.

— Iaca, na, nu mă crezi? Înfuriat, Ionel a început să-și mănânce „opera”.

Șireată ca o vulpe, Steluța l-a lăsat să mănânce mai bine de jumătate, și atunci a spus:

— Nu mi-ai dovedit nimica, putea să fie și ou, doar e de zăpadă.

— Multe știi tu.

Și, ca să-i astupe gura, a pocnit-o cu a doua jumătate a mărului de zăpadă între ochi. La țipătul Steluței au alergat bunica, tata. Când i-au văzut în ce hal le sunt hăinuțele, și-au pus mâinile în cap. Nu-i mai interesau țipetele Steluței. I-au dus cu forța în casă, împărțindu-le la amândoi deopotrivă câte o porție de papară¹⁰¹ cuvenită.

După ce bunica cu Steluța au plecat, tata i-a mai ținut lui Ionel o lecție de bună purtare. Niciodată până acum nu vorbise cu el atât de sever și răspicat. Că e mare, că e așa, că e pe dincolo. Mama numai se uita spre el lung și ofta a mare supărare, adică ce-ți mai strici vorba cu el, dacă n-ai cu cine.

— Mare, mare, l-a îngânat Ionel pe tata. Și ce dacă-s mare, n-am voie să mă joc?

— Să nu mă îngâni că-ți fac dosul roșu cu cureaua, s-a supărat de-a binelea tata.

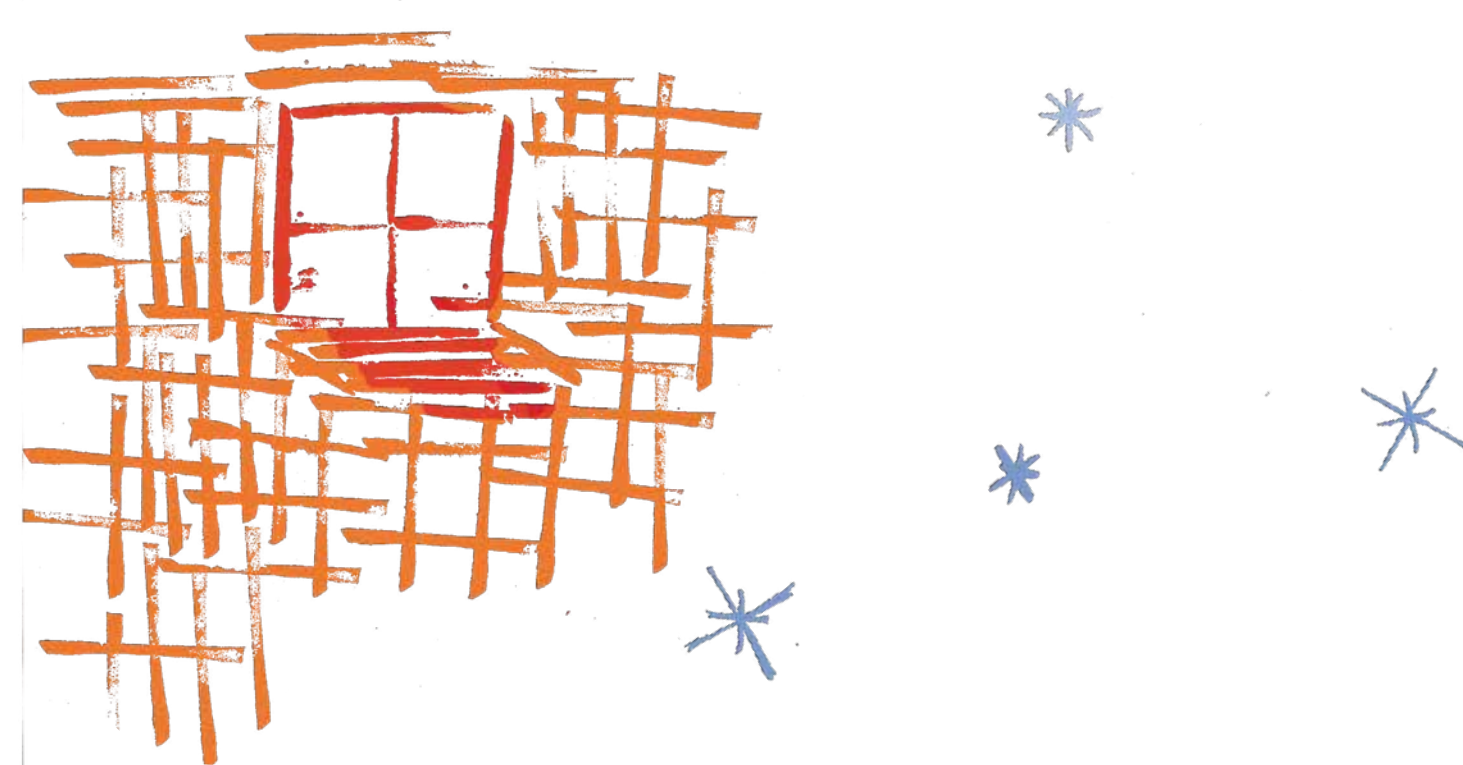
— De unde ai luat acest urât obicei: să-i îngâni pe cei mari?

Da, nu mai era chip s-ajungă la o înțelegere. „Pentru dâșii acum Dănuț este ce este, de mine nu le mai pasă” și-a zis Ionel băgându-se sub plapumă nemâncat. Nu-i era foame deloc. I se urâse de atâta cicăleală. Nu se mai bucura c-a venit iarna cu zăpadă și că după ușa îl așteaptă săniuța.

Noaptea vremea s-a zbârlit, zăpada a prins pojghiță, făcea scârț, scârț sub picioarele trecătorilor.

Ionel nu putea adormi, stătea cu ochii deschiși în întuneric, urmărind zgomotele din casă. Cum sforăie tata, cum trosnește mobila, cum scârțâie zăpada sub ferestre. Îi era ciudă că așa o zi frumoasă s-a sfârșit cu supărare. Parcă el e vinovat că i s-au udat

102. Vorbăreț, guraliv.

hăinuțele, că zăpada i-a intrat în ghetе, făcându-le flească? Poate n-ar fi trebuit s-o pocnească pe Steluța, dar cum să n-o pocnești dacă ea e atât de limbută¹⁰² și te zădăre¹⁰³ întruna? Nu, oricât s-ar fi gândit, Ionel nu-și găsea nici o vină. Părinții n-au dreptate, ei au încetat să-l mai iubească, de aceea îi caută nod în papură. Lui Ionel i s-a făcut milă de sine, îi venea să plângă. Și tot luându-se așa cu lacrimile, a simțit că i se face tare frig. Părea că odaia are pereții de gheață, că plapuma nu mai încălzește, că nici nu e plapumă, dar o pătură groasă de zăpadă, sub care l-a vârat Steluța. Ionel a prins să tremure, îi dârdâiau dinții de frig. Nu se mai gândea la nimic, voia să se încălzească puțin. A încercat s-o cheme pe mama, dar nu era în stare să deschidă gura, avea ceva în gât care-l încurca. Ionel a prins a se zvârcoli, dar mâinile și picioarele îi erau grele, nu-l ascultau, părea că nici nu sunt ale lui. Undeva departe s-au întrezărit niște luminițe slabe și voci ce semănau ba cu vocea tatei, ba cu a mamei. Ionel își încorda auzul să audă ce spun, dar vorbele parcă erau învelite în vată, nu se deslușeau. Apoi gheața din jurul lui a prins a se topi și lui Ionel i s-a făcut foarte cald. Cineva îi făcea focul chiar sub canapea.

103. A săcăi, a supăra, a necăji.

104. Șiretlic, prefăcătorie.

Steluța, cine alta. S-a ascuns sub canapea și face focul. Ionel vrea să strige, dar nu poate, are în gât un măr de gheață care-l înăbușă, nu-i dă voie să respire. Așa s-a chinuit și s-a zbatut Ionel multe zile și nopți la rând. Nu mai dorea nimic, ci un gât de aer, atât. Niște mâini nevăzute îl înveleau, îl dezveleau, îi turnau pe gât doctorii, puneau cataplasme, comprese, îi primeneau așternutul, treblăluiau neîncetat în jurul lui. Până odată ceața, care-l încurca să vadă deslușit lumina zilei, a dispărut, respirația i s-a făcut mai ușoară, el a deschis larg ochii și a văzut-o pe mama. Stătea pe un scăunel lângă patul lui și-l privea cu durere. Era slăbită, cu ochii plânși.

— Ce, Ionel, ți-e mai ușor? l-a întrebat ea, plecându-se asupra lui.

Avea în voce atâta dragoste și căldură că putea să topească toți ghețarii de pe fața pământului. Auzindu-i, s-a apropiat de canapea și tata. I-a pus mâna pe frunte, l-a netezit ușurel pe cap.

— Cum crezi, a trecut gripa? a întrebat tata.

— Așa pare, a răspuns mama. Amândoi erau obosiți și triști. Atât de triști Ionel încă nu-i văzuse niciodată.

— Poate mănâncă ceva, a zis tata.

— Ionel, să-ți dea mama puțin lapte?

Nu, el încă nu voia să mănânce, nici să bea, nici să vorbească. Atât cât dădea din cap, da ori nu. Îl slăbise rău de tot boala. Și totuși se simțea bine, lângă el stăteau mama și tata. În pătuc a prins să plângă Dănuț. Mama a luat de pe noptieră biberonul și i l-a dat muștrându-l:

— Da' mai taci și tu, Dănuț, vezi că Ionel nu vrea să mănânce nimic.

— Puțin lapte cu miere și unt să-ți dea mama, Ionel? a întrebat ea încă o dată.

Ionel iar a clătinat din cap că nu.

— Măcar câteva linguri, a insistat tata.

Ionel era gata să facă iar semn că nu, dar a observat în ochii mamei două boabe de cristal. Mama plângea, mută, pe tăcute. Lui Ionel i s-a făcut milă de mama. Mama părea tare necăjită, la ce s-o mai supere și el. Învingându-și cu greu valul de greață care-l cuprindea la vederea mâncării, Ionel a sorbit în silă câteva

înghițituri din paharul cu lapte. Obrazul mamei s-a mai luminat.

Tata l-a ridicat pe Dănuț din pătuc, aducându-l lângă Ionel.

— Dănuț, hai să vezi cum mănâncă Ionel, de parcă Ionel ar fi săvârșit cine știe ce faptă eroică.

N-avea încotro, trebuia să mai soarbă de câteva ori din paharul cu lapte ca să vadă și Dănuț. A sorbit în silă, iar surcica de

Dănuț a zâmbit până la urechi cu gura lui fără dinți, de parcă de bună seamă ar fi înțeles ceva.

— Vezi cum se bucură Dănuț că tu ai început să mănânci? a spus tata.

Lui Ionel i-a venit să zâmbească de vorbele tatei. Și tot uitându-se ba la unul, ba la altul, nici n-a observat când a băut laptele din pahar. Dănuț a bătut tăpușele de parcă ar fi aplaudat și era tare nostim. Tata voia ca Dănuț să-i mai arate vreo scamatorie, dar mama i-a alungat:

— Duceți-vă de aici să nu-l obosiți.

Tata l-a dus pe Dănuț înapoi în pătuc, iar Ionel a căzut într-un somn adânc de înzdrăvenire. Când se trezea, tata i-l aducea pe Dănuț ca să-l distreze puțin cu mătălnicirile¹⁰⁴ sale și lui Ionel îi părea tare bine că are un asemenea frate. Apoi au venit bunica, bunelul și Steluța. I-au adus bomboane de celea scumpe și portocale. Cât au stat, tot timpul bunica o țistuia pe Steluța să nu facă gălăgie că Ionel e bolnav, cu toate că el nu mai era chiar atât de bolnav.

Îi plăcea, însă, să se simtă cocolit și să fie din nou în atenția tuturor. Iar când Steluța, uitând că i-a adus lui portocalele, a luat una s-o mănânce și bunicul a certat-o, făcând-o nerușinată, Ionel a spus cu multă bunăvoință:

— Las' să mănânce, ea doar e mai mică.

Îi părea tare bine că, în sfârșit, poate fi mărinimos cu Steluța. Și dacă ar fi vrut Dănuț, i-ar fi dat și lui celelalte portocale, fiindcă în clipa aceea pentru Ionel nu exista o bucurie mai mare decât cea de a-i bucura pe alții, de a-i vedea pe toți ai săi uniți în jurul lui, binedispuși și veseli. Mai lipsea unchiul Alecu, dar în curând avea să sosească și el. Așa i-a spus bunica. Iar mama i-a făgăduit, dacă până atunci se face bine de tot, îl ia la aeroport să-l întâlnească.

— Dar pe mine? a sărit Steluța cu gura.

— Și pe tine, și pe tine, s-a grăbit să zică bunica, numai să fie pace.

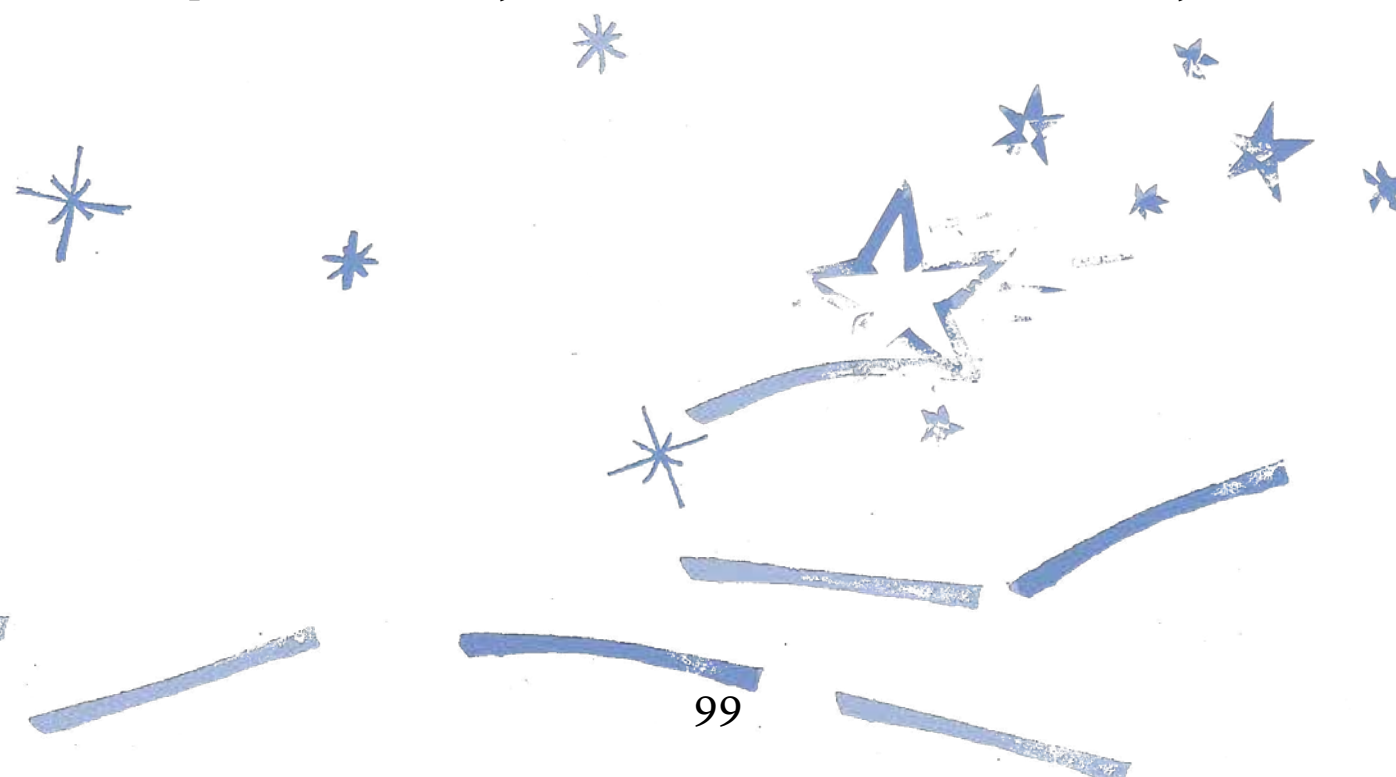
Da, numai să fie pace, a îngânat bunicul cu nasul într-un ziar.

— Pace și sănătate, a adăugat mama și, trecându-i-l tatei pe Dănuț, s-a dus la bucătărie să pregătească un ceai pentru toată familia.

Văzând-o pe Steluța c-a terminat o portocală și e gata să treacă la a doua, Ionel a întins instinctiv mâna s-o cîmpească, dar, amintindu-și că toți vor pace, și-a stăpânit pornirea: „Las' s-o îmbrace, dacă până într-atât îi place”, însă tare ar mai fi dorit s-o audă pe Steluța țipând, că demult n-a auzit-o. Ei, dar las' că-și satisface el dorința altădată. Ca să-și rădă de dânsa, i-a întins singur încă o portocală. Steluța a luat-o fără să se sinchisească, mirându-se că Ionel a devenit atât de bun. Nici nu-l recunoști. Portocala a doua, însă, n-a mâncat-o. Bunica, cea care le vede pe toate, a prins la timp mișcarea și i-a luat-o înapoi.

— Nerușinato, chiar n-ai pic de rușine!

Supusă, Steluța a dat înapoi portocala și nici n-a plâns. Faptul acesta l-a mirat pe Ionel cel mai mult. Uite cum se schimbă toate pe lume! Măi, să știi că e al naibii de interesant să trăiești.

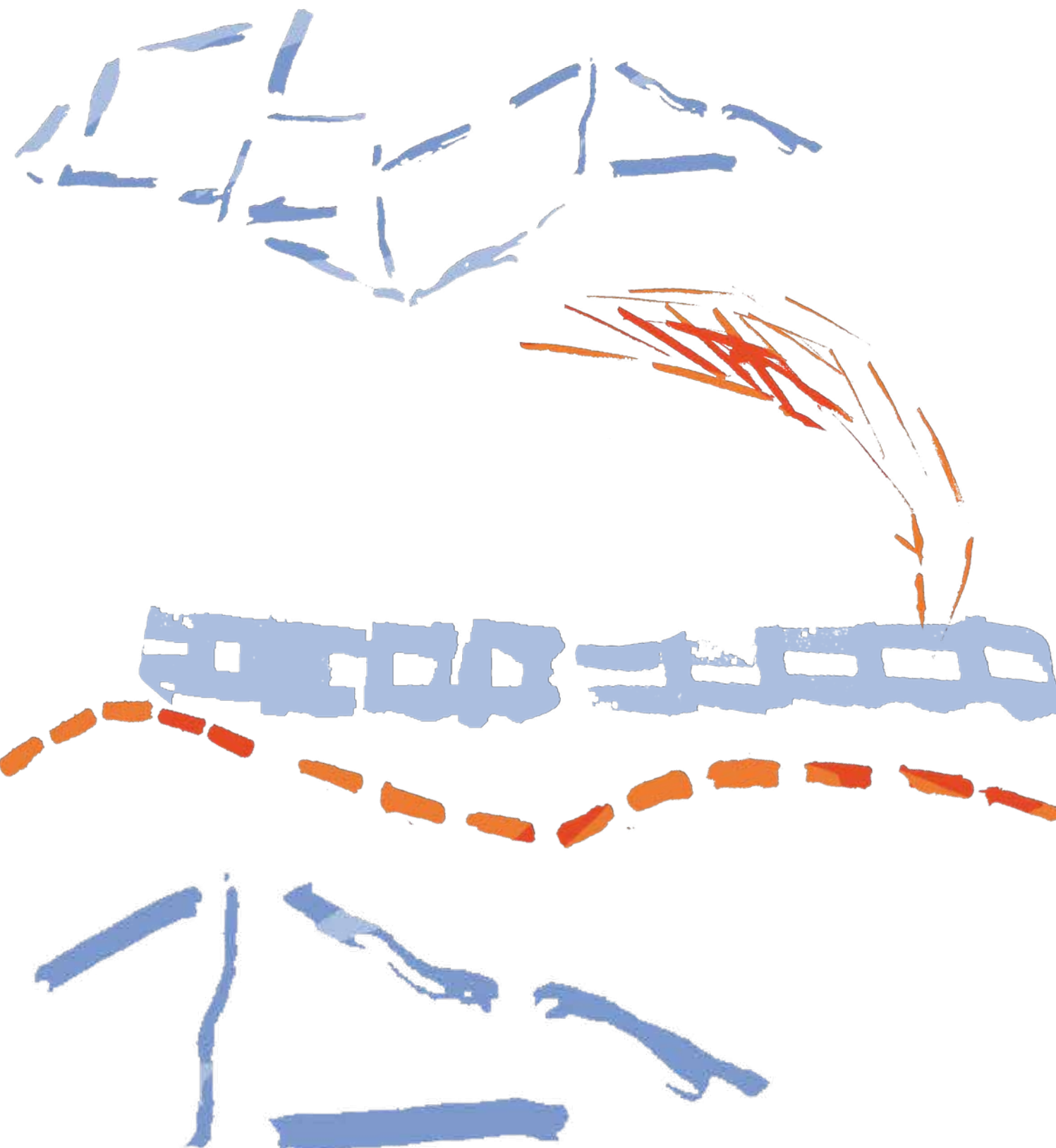

ANA LUPAN

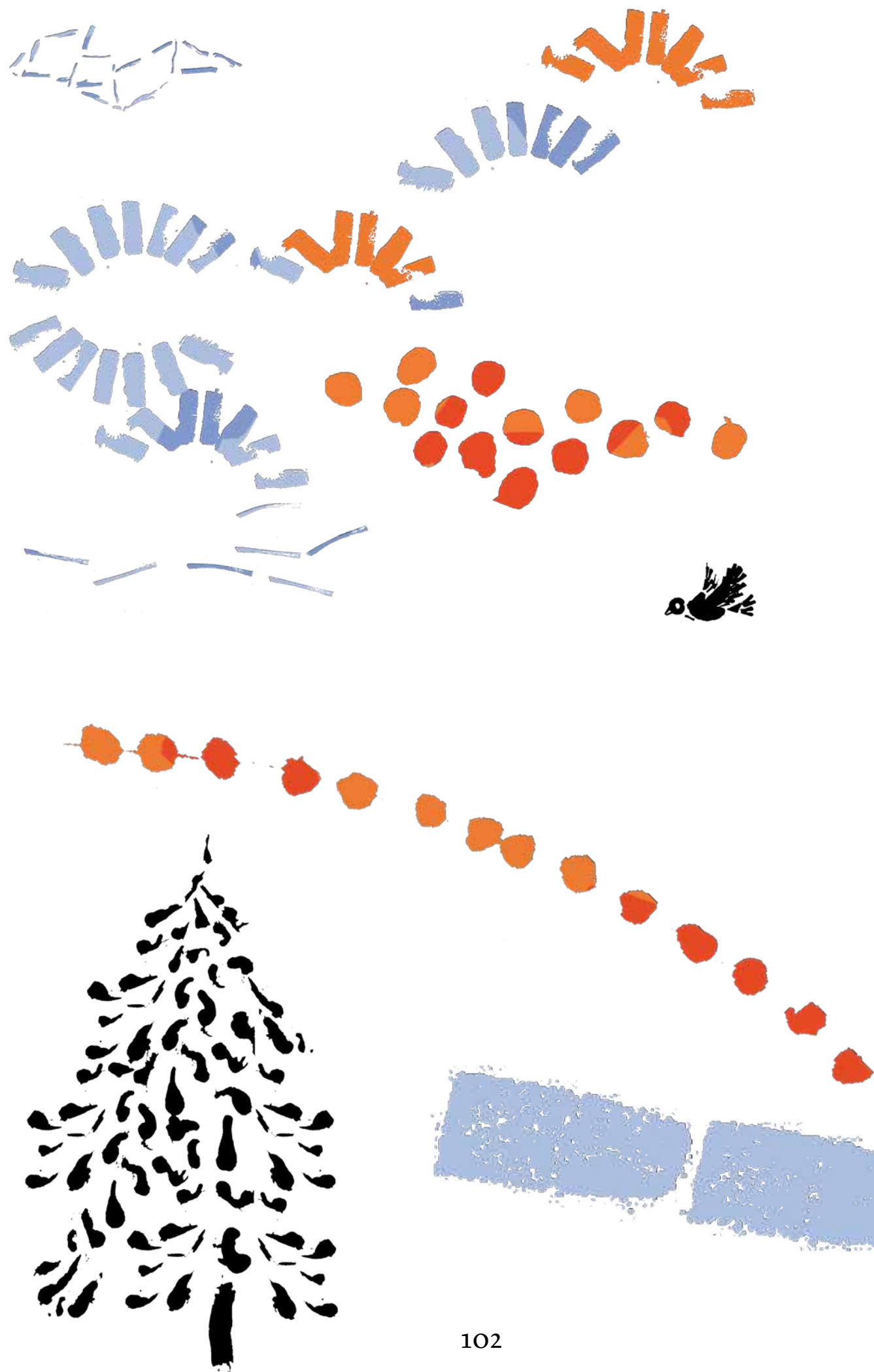
n. 12 septembrie 1922, Mihuleni, jud. Orhei – d. 23 februarie 1998, Chișinău

Ana Lupan a absolvit Școala Agricolă din Cucuruzeni (1950) și Cursurile literare superioare de pe lângă Institutul de Literatură „M. Gorki” din Moscova (1960).

Debutază editorial cu volumul „Drumul spre sat” (1955). Cărțile sale pentru copii denotă o cunoaștere profundă a psihologiei celor mici. A publicat volumele: „Lasă vântul să mă bată” (1957), „Clopotel” (1958), „Flori de toamnă” (1960), „Țarină fără plugari” (1962), „La fântâna Stănculesei” (1962), „Buruieni de dragoste” (1964), „Gângurel prinde la minte” (1964), „La cântatul cocoșilor” (1966), „Moara copilăriei mele” (1967), „Toaca iernii” (1970), „Regăsirea” (1972), „Popas de-o noapte” (1975), „Neagră-i floarea de cireș” (1977), „Valencia” (1982), „Bijuteriile bunicii” (1986), „Vâltoarea” (1988).

Povestire de Ana Lupan recuperată din volumul „Bijuteriile bunicii”, editura Literatura artistică, Chișinău (1986).

CUPRINS

Duelul	4
Linuț.....	10
Pe aripi de vânt.....	16
Pavel Boțu.....	24
Povestea păpușii cu inimă de piatră.....	26
Victor Prohin	30
Cheia timpului.....	32
Sanda Lesnea.....	48
Stelele	50
Aurel Scobioală.....	56
Gigantul de hârtie	58
Povestea grâului	62
Ariadna Șalari	68
Cântec de leagăn	70
Gheorghe Gheorghiu	76
Mărul de zăpadă	78
Ana Lupan.....	100

Proiectul cultural „Povești abandonate” este realizat de Asociația pentru cultură și arte Arbor în parteneriat cu Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” a Republicii Moldova, Școala de Arte Plastice pentru copii „A. Șciusev” din Chișinău, Școala de Arte Plastice pentru Copii „A. Foinițkii” din Tiraspol și Teatrul Alexei Mateevici din Chișinău, Republica Moldova. Proiectul este cofinanțat de Administrația Fondului Național Cultural* și Asociația pentru cultură și arte Arbor.

ORGANIZATORI:

Victoria Nagy Vajda, manager proiect
Eugenia Bejan, bibliograf cercetător
Tamara Maleru, bibliograf cercetător
Aliona Ciobanu, designer grafic
Olimpiada Arbuz-Spătari, coordonator Școala de Arte Plastice pentru copii „A. Șciusev”, Chișinău
Maria Marian, coordonator Școala de Arte Plastice pentru Copii „A. Foinițkii”, Tiraspol
Elena Frunze-Hatman, actriță

COLABORATORI:

Bogdan Crețu, critic literar, scriitor
Zinaela Mînza, colaborator transliterare
Corina Demenciuc, colaborator transliterare
Victoria Belea, colaborator transliterare
Gabriela Vieru, redactor
Silviu Romaniuc, redactor
Bogdan Vișan, redactor
Tatiana Voloh, coordonator elevi Școala de Arte Plastice pentru copii „A. Șciusev” Chișinău
Ecaterina Boiko, coordonator elevi Școala de Arte Plastice pentru Copii „A. Foinițkii” Tiraspol
Șerban Ilcevic, designer sunet

ILUSTRAȚII DE:

Anastasia Ciuko (14 ani), Bianca Jechiu (13 ani),
Daria Verbițki (15 ani), Elizaveta Leonteva (13 ani),
Elizaveta Șeremetev (15 ani), Nikita Nisteanu (15 ani),
Octavian Cojuhari (15 ani), Rubina Constantina Mugur (12 ani),
Sofia Portarescu (14 ani), Sorin Sofronie (15 ani).

PROIECT CO-FINANȚAT DE:

Organizator:

Partener principal:

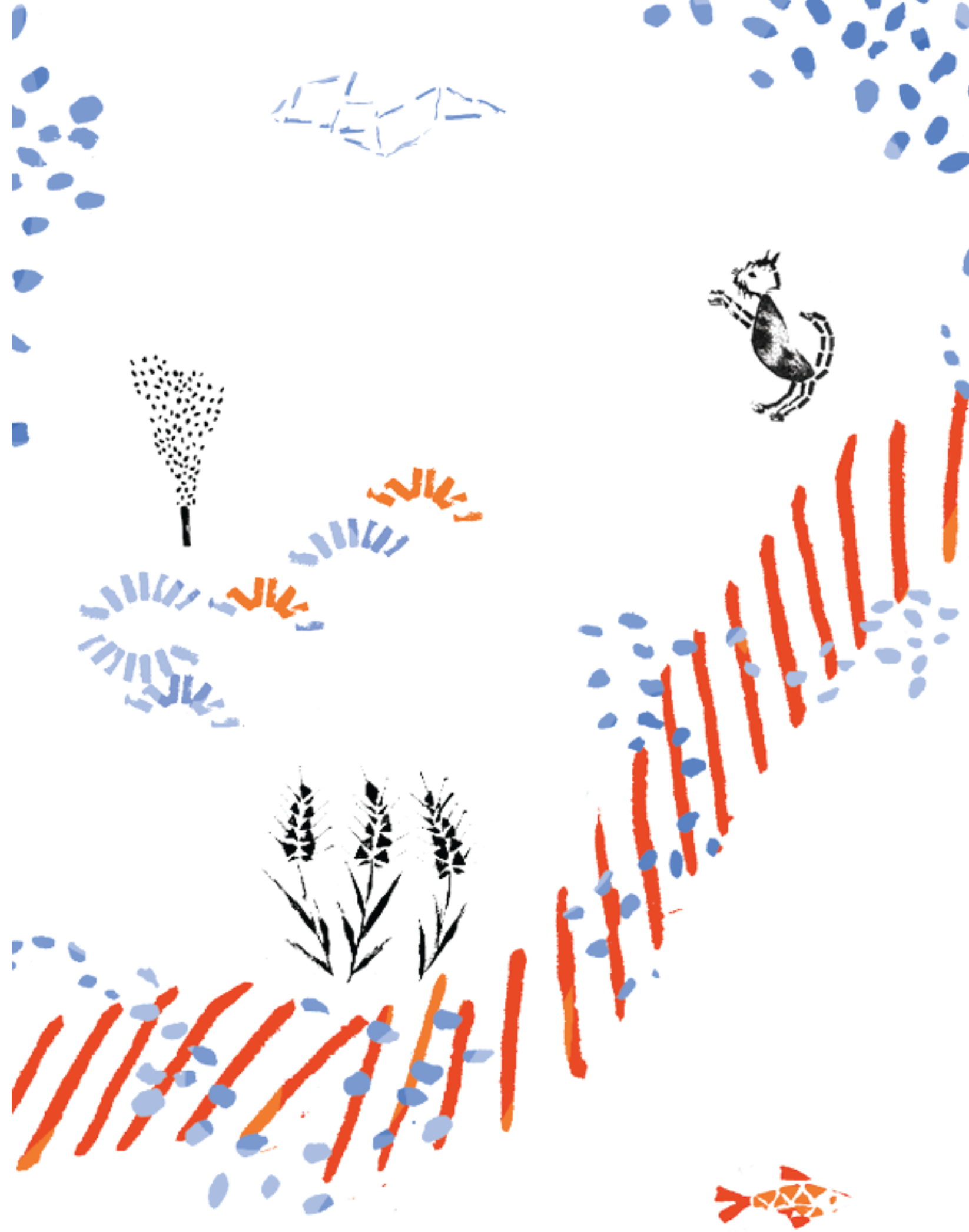
Parteneri:

Tipar:

*AFCN nu este responsabilă de conținutul proiectului sau de modul în care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în întregime responsabilitatea beneficiarului finanțării.

ASCULTĂ

